Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!

ХАЛҚ СЎЗИ

خلق سوزی

ҲИЖРИЙ: ҚАМАРИЙ, 1412 ЙИЛ, ШАЪБОН, 8-КУН.
ШАМСИЙ, 1370 ЙИЛ, ДАЛВ, 25-КУН.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ РЎЗНОМАСИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган 1992 ЙИЛ 12 ФЕВРАЛЬ, ЧОРШАНБА, 32-СОН • 283 • НАРХИ обуначига 15 тийин, сотувда 60 тийин.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА МОЛИЯ ОРГАНЛАРИНИ БОШҚАРИШ ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛМАСИНИ ВА НАРХ БЕЛГИЛАШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Келишилган ягона молия, солиқ ва нарх сиёсатини амалга ошириш, республика иқтисодиётининг молиявий соғломлашувини таъминлаш, бозор муносабатлари шаклланиши шароитида нарх-навони тартибга солишнинг иқтисодий усуллари аҳамиятини кучайтириш мақсадида:

1. Республика худудида нархларга доир давлат сиёсатини ўтказиш вазифалари Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлигига топширилиб, унинг аппарати Ўзбекистон Республикаси Давлат нархлар комитетининг аппарати билан бирлаштирилсин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари Ўзбекистон Молия Вазирлиги билан биргаликда бир ой муддат ичида мазкур фармоннинг 1-банди талабларига мувофиқ худудий бўлинмалар ва нарх бўлимлари марказий аппаратини молия органлари билан бирлаштириш юзасидан ташкилий чора-тадбирларни амалга оширишлари зарур.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг зиммасига:

республика худудида ягона молия, солиқ ва нарх сиёсатини шакллантириш ҳамда ўтказиш, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилишнинг барқарор молиявий негизини вужудга келтириш борасидаги ишларни мувофиқлаштириш;

молияни ва нарх белгилашни бошқариш тизимини такомиллаштиришга, қимматбаҳо қоғозлар бозорини вужудга келтиришга, давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш дастурларини амалга оширишнинг молиявий жиҳатларига оид таклифларни ишлаб чиқиш;

валюта-молия сиёсатининг асосий қоидаларини, республиканинг валюта бойликларини кўпайтириш ва улардан самарали фойдаланишга доир таклифларни ишлаб чиқиш;

узоқ муддатли молиявий меъёрлар ва нормативлар асосида республика бюджетини тузиш ва ижро этиш, йиғма молиявий балансни ишлаб чиқиш;

нархлар ва тарифларни иқтисодий жиҳатдан тартибга солиш чораларини амалга ошириш, уларни эркинлаштириш йўлини изчиллик билан ўтказиш вазифаси юклансин.

4. СССР Давлат Нархлар комитетига қарашли нарх белгилаш илмий-тадқиқот институтининг Ўрта Осиё бўлими Ўзбекистон Республикасининг Молия Вазирлигига бўйсундирилиб, у Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлиги ҳузуридаги молия ва нарх илмий-тадқиқот институтига айлантирилсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси 10 кун муддат ичида Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг тузилмаси тўғрисида қарор қабул қилиши ва вазирлик ҳақидаги низомни тасдиқлаши зарур.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри, 1992 йил 11 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ ЭРКИН ТУРСУНОВНИ ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасининг маҳаллий ҳокимият идораларини қайта ташкил этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонунининг 1 ва 2-бандларига мувофиқ:

ўртоқ Эркин ТУРСУНОВ Жиззах вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 11 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Б. МАҲМУДОВНИ СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ ҲОКИМИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистон Республикасининг маҳаллий ҳокимият идораларини қайта ташкил этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси конституциявий қонунининг 1 ва 2-бандларига мувофиқ:

ўртоқ Ботир МАҲМУДОВ Сирдарё вилоятининг ҳокими этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1992 йил 11 февраль.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

✦ Таниқли халқ селекционери, бутун дунёга машҳур лимон навлари ижодкори Зайниддин ота Фахриддинов таваллуд топганига 70 йил тўлди. Республикамиз пойтахтида ана шу санага бағишланган кеча ўтказилди. Уста боғбонни унинг ёру биродарлари, ҳамкасблари, кўпдан-кўп шогирдлари муборакбод этдилар, хайрли ишида катта муваффақиятлар тиладилар. Тошкент вилояти ҳокими С. Д. Сайдалиев Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримовнинг юбиляр номига йўллаган табрикномасини ўқиб берди.

✦ **Ўтган куни Тошкентда ташкил этилажак Инсон ҳуқуқларини ҳимоя этиш комитети ташаббускор гуруҳининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Унда республика вазирликлари ва жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар. Мажлисни республика Тарихий ва маданий ёдгорликларни асраш жамиятининг раиси Н. Муҳиддинов очди. Ҳуқуқшунос олим, Тошкент юридик институтининг ректори А. Аъзамхўжаев янги комитетнинг ҳуқуқ ва вазифалари тўғрисида сўзлади. Комитет БМТга кўмакчи, унинг қарорларини амалга оширувчи жамоат ташкилоти бўлади. Бугун таъсис конференцияси чақирилади.**

✦ Туркманистонда олтин, платина, уран кони очилди. Республика ҳукумати бошлиғининг ўринбосари Назар Суюновнинг хабар қилишича, қидириш-ўрганиш ишларини кенгайтириш ва қимматли хом ашёни тезроқ қазиб чиқаришни уюштириш учун қўшимча маблағ ажратишга қарор қилинган. Туркманистондаги биринчи олтин кони республиканинг ўз кучи билан қазиб олинади. Бироқ хорижий компанияларни жалб этиш ҳам эҳтимолдан холи эмас.

✦ **Тинч океан соҳилида жойлашган Владивосток шаҳрига Украина ва Беларусь, Кавказорти ва Ўрта Осиё, Россия, Татаристон, Бошқирдистон ва бошқа республикалар савдо фирмаларининг вакиллари тўпланишди. Бу ерда вилоятлараро ёйма савдо очилди. Моллар ва маҳсулотлар сотилмоқда, сотиб олинмоқда ва айирбошланмоқда. Балиқ, ёғоч, мўйна бозори чаққон. Ғарбдаги республикалар ва вилоятлардан мамлакатнинг шарқий районларига кийим-кечак, трикотаж, атторлик буюмлари етказиб бериш ҳақида битимлар тузилди.**

✦ 10 февралда Анқарадаги Эсонбўға аэропортида МДҲ мамлакатларига одамийлик ёрдамининг дастлабки туркумини жўнатиш маросими бўлди. Бу ёрдам ғарбий давлатлар вакилларининг Вашингтон аҳдлашувлари доирасида юборилмоқда. Тантанали маросимда Туркия бош вазири Сулаймон Демирэл қатнашди. Америкада ишлаб чиқарилган «С-141» маркали иккита самолёт Боку ва Ашхободга озиқ-овқат, дори-дармон ва тиббиёт асбоб-ускуналарини элтиб беради. Инжирлик ҳаво базасидан юк ташувчи самолётлар МДҲнинг бошқа республикаларига мунтазам қатнай бошлайди. Анадўлу ахборот бошқармасининг хабар қилишича, бир неча ҳафта мобайнида Туркия орқали Озарбайжон, Туркманистон, Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Арманистонга одамийлик ёрдами юборилиб туради. Ёрдамнинг бир қисмини Қора денгиздаги Трабзон порти орқали денгиз йўли билан ташиш мўлжалланмоқда.

✦ **Италияда иш кўрган ва 1990 йили фош этилган саноат жосуслиги раҳбари, собиқ СССР фуқароси ана шу мамлакат президенти қарори билан ҳибсдан озод этилди, унга Италия ҳудудидан чиқиб кетиш таклиф этилди. Неча ўнлаб италиянлар хизматидан фойдаланиб келган бу кишининг номи тилга олинмаяпти.**

✦ Литвада дори-дармоннинг чакана нархлари ўртача 2,3, хориж дориларидан баъзиларининг нархи эса 3—4 баравар кўтарилди. Масалан, бир пачка анльгин 4 сўм 20 тийин, импорт ампицилиннинг бир қути ампуласи 280 сўм туради.

✦ **Москвада ўтказилган матбуот конференциясида Грузия муваққат ҳукуматининг бош вазири Тенгиз Сигуа маълум қилишича, Звиад Гамсахурдиа ҳозирги пайтда ўз оиласи билан Чеченистонда яшаб турибди. Ундан вакиллар келиб, собиқ президент Ғарбга жўнаб кетиши учун тўсқинлик қилмасликни сўрашган. Бош вазир агар Гамсахурдиа ёзма равишда расмий илтимоснома юборса, унга қаршилик кўрсатилмаслигига ваъда берган.**

✦ Россия Президентининг рафиқаси Наина Ельцина республика Меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси конференциясида ана шу ташкилотнинг вице-президенти этиб сайланган.

✦ **Франция мудофаа вазири Пьер Жокс ҳарбий харажатларини қисқартириш ва оврупалик шериклар билан биргаликда ҳарбий космик дастурни ишлаб чиқиш кераклигини айтди, деб хабар беради Франс Пресс ахборот бошқармаси. У Франциянинг «Оврупо I» радиостанцияси матбуот клубида сўзга чиқиб, мен кейинги 13 йил мобайнида Франция мудофаа вазирлари орасида биринчи бўлиб мамлакатнинг ҳарбий харажатларини миллий хавфсизликни таъминлаш ва халқаро ҳарбий ишларда қатнашиш учун етарли даражагача қисқартиришни талаб қилаяпман, деб таъкидлади. Собиқ СССР томонидан хавф камайди, бироқ унинг ҳудудида ҳали кўп миқдорда ядро қуроли бор ва уни йўқ қилиб ташлаш учун кўп йил керак бўлади, деди вазир.**

✦ Ўтган якшанба куни Саудия Арабистонининг Мадина шаҳри яқинида автомобиль ҳалокати рўй берди, деб хабар қилади «Ижипшн» газетт» рўзномаси. Оқибатда 6 киши ҳалок бўлди ва 40 киши жароҳатланди. Азият чекканлардан 5 кишининг аҳволи оғир. Қатновдаги автомобиль шофёри машина кўприкдан ўтаётганда уни бошқаролмай қолди ва автобус тўсиққа бориб урилиб, ағдарилиб тушди. Ичида 50 нафар одам бор эди.

✦ **Москвада ўқиётган угандалик 500 га яқин талаба тирикчилик учун пулсиз қолди. Гап шундаки, собиқ СССР ҳукумати томонидан ажратиб турилган стипендия уларнинг кўпчилигига энди берилмаяпти. Уганда ҳукумати эса талабаларнинг ватанга қайтишлари учун ҳақ тўлаш имконига эга эмас. Шу сабабли уларнинг кўпчилиги Угандаиинг Москвадаги элчихонага бориб бевосита ернинг ўзида тунашга мажбур бўлмоқда.**

(Ахборот агентликлари ва хориж рўзномалари материалларидан саралаиди).

● ЗАДАРЁ районидаги «Гигант» жамоа хўжалигида фермерлик ҳаракатини ривожлантиришга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Бундан икки йил илгари мазкур жамоа хўжалиги фермери Исмоилжон Жалилов оила аъзолари билан давлатдан 40 минг сўм қарз олиб йигирма бош қорамол сотиб олганди. Ҳозиргача у давлатга 70 тоннадан ортиқ сут топширди. Ўтган 1991 йилда эса яна 400 минг сўм қарз олиб ўзига турар жой, қорамоллари учун 50 бошга мўлжалланган молхона қурди ва яна қўшимча 20 бош мол сотиб олди. Ишчан фермер шу кунларда қарамоғидаги 40 бош соғин сигирлардан 10—12 литрга етказиб сут соғиб олмоқда. Молларга озуқа етиштириш учун унга 12 гектар ер ажратилди. Мақсади йил охиригача давлатга топширилган сут миқдорини 150 тоннага етказишдир.

СУРАТДА: фермер Исмоилжон Жалилов.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг С-141 юк самолёти биринчи марта Тошкент аэропортига қўнди. Самолётда Ўзбекистон пойтахтига инсонпарварлик ёрдами — дори-дармонлар ва тиббиёт ускуналари олиб келинди.

Тошкентда юк ортилган ҳаво кемасини кутиб олишга яхши тайёргарлик кўрдилар. Уни кўп юк ортиладиган автомобиллар, юк туширадиган махсус техника, С-141 самолётидаги юкларни тушириб олиш хоҳишини билдирган ёшлар гуруҳи пойлаб турарди.

Юк туширилаётган вақтда учиш майдонида кутилмаганда журналистлар билан учрашув бўлди. АҚШ назорати вакили, Ўзбекистонга келган гуруҳга бошчилик қилаётган Жеймс Лехи биринчи навбатда республиканинг қайси вилоятларига тиббий ускуналар ва дори-дармонлар юбориш кераклигини диққат билан ўрганишаётганини айтди. Уларнинг фикрига қараганда, тиббий асбоб-ускуналар ва дори-дармонлар Тошкент шаҳри, Тошкент ва Сирдарё вилоятларидаги бир қанча касалхоналар ва бошқа тиббий муассасаларга, жисмоний жиҳатдан заиф болалар тарбияланадиган интернатларга юборилиши керак. Бу АҚШ билан Ўзбекистон ўртасида дўстлик муносабатларини ўрнатиш дастурига кўра ташланган дастлабки қадамдир. АҚШ маъмурияти Совет Иттифоқидаги собиқ 11 та республикага инсонпарварлик ёрдами жўнатиш учун 54 та самолётни тайёрлаб қўйди. Уларга асосан озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар, тиббий ускуналар ортилади. Бу нарсаларнинг ҳаммаси Форс кўрфазидаги уруш даврида фойдаланилмай қолиб кетган эди.

Самолёт экипажи командири С. Шери шундай деди:

— Менинг Тошкентга биринчи келишим. Ўйлайманки, яна келаман. Бизни шу қадар самимийлик билан кутиб олганларидан жуда хурсандман.

...Қудратли ҳаво кемасидаги юкларни жуда тез тушириб олишди. Орадан бир соат ўтгач, инсонпарварлик ёрдами юклари ортилган автомашиналар карвони республика касалхоналари томон йўл олди.

Ф. НАЗИРОВ,
ЎзА мухбири.

МУСТАҚИЛ, МИЛЛИЙ

Президент Ислом Каримовнинг фармони билан, деб хабар қилди «Озодлик» радиоси, — собиқ ЎзТАГ агентлиги эндиликда ЎзА — «Ўзбекистон агентлиги» деб аталади. Шу тариқа Ўзбекистоннинг миллий ахборот агентлиги тузилди.

Бу Ўзбекистоннинг ахборот соҳасидаги мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги муҳим қадамдир. Маълумки, Президент Ислом Каримовнинг ўтган йил декабрь ойида Туркияга ташрифи чоғида Туркиянинг ярим расмий Анадўлу ахборот агентлиги билан собиқ ЎзТАГ ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим тузилган эди. Эндиликда Ўзбекистоннинг миллий агентлиги — ЎзА жаҳондаги бошқа ахборот агентликлари — «Ассошиэйтед пресс, Рейтер, Франс пресс каби агентликлари билан ҳамкорлик тўғрисида ана шундай битимлар тузиши, Ўзбекистон тўғрисидаги ахборотларни мустақил равишда бутун дунёга тарқатиши мумкин. Олдин бу иш билан РАТА-ТАСС Россия агентлиги ва Интерфакс шуғулланар эди.

Иккинчи томондан ЎзА турли мамлакатларнинг агентликлари ёрдамида дунёнинг ҳамма жойидан ахборот олиши мумкин. ЎзА тузилиши эндиликда Ўзбекистон жамоатчилиги, шунингдек жаҳон жамоатчилиги мустақил, холис ва эркин ахборот олишига ишончни кучайтирди.

(ЎзА).

Ўзбекистон бойлиги—ўзбеклар равнақига

ТЎЛИБ БОРГАН ТОВОҚ ТЎЛИБ ҚАЙТСИН

Кечагидек эсимда: равон йўллар, темир излар, ҳатто само орқали жамики неъматларимиз «осмон сингари бепоён ватан» — Россияга саховату мурувват ила жўнатиларди. Москва дўконларида, ҳатто ўзимизнинг вилоятларимиз маблағи эвазига бунёд этилган савдо расталарида шаҳарлигу қишлоқлик ўзбек боласининг оғзига тегмаган сарҳил мева-чева сотилар, осмонўпар иморатларни тўлдириб яшайдиганлар дастурхонига етказиб берилarди. Марказга маҳсулот юборишда салгина сусткашлик қилган жамоа хўжалиги раиси, давлат хўжалиги директори, қишлоқ хўжалиги маҳкамаси раҳбарининг партия сафларидан ўчирилиб, жавобгарликка тортилганликларини биламан.

Она қуш оғзидагини ўзи емасдан палапонининг даҳанига тутқазишини кўргансиз. Бизнинг бундан фарқимиз шу эдики, ризқимизни тортиб олишарди. У даврлар ортда қолгани, илоҳим, рост бўлсин. Турли-туман деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари кўрикларини чегарамиздан ташқарида ташкил этишлар ҳам. Помидорнинг килосини етти тийинга, олмани йигирма беш тийинга, узумни ўттиз тийинга сотиш (аслида етказиб бериш)га ҳам. Саноат шаҳарларида ишлаб чиқарилган темир-терсакни ялиниб-ёлғориб олишлар ҳам...

Мева-сабзавот маҳсулотларини сотишни уюштирувчи улгуржи ярмарка сингари анъанавий тадбирнинг республикамиз раҳбарияти ташаббусига кўра биринчи маротаба Москвада эмас, Тошкентда ўтказилиши мустақиллигимиз дарахти ҳосилаларидан бири, эҳтимол, биринчисидир. Илгари йўл юриб, йўл юрсак ҳам мўл юриб, ҳамёнимиздан сарфлаб, «оға»ларга хушомаду пешомад ила, баъзан иритиб чиритиб олиб бориладиган неъматлар уйимиз олдида, эшигимиз остонасида — пойтахтимиз Тошкентда намойишга қўйилаётгани, савдо-сотиқ қилинаётгани нур устига аъло нурдир.

Ўзбекистон ҳукуматининг қатъий сиёсати аввало жумҳуриятимиз аҳолисини тўкис таъминлашдан иборат. Бундан ташқари консерва саноати, виночилик корхоналари, мева-сабзавотни қуритадиган қувватлардан (ҳали улар мутлақо етарли эмас) унумли фойдаланиш, бу жабҳаларда ишловчиларга хом ашёни мўл-кўл етказиб бериш зарур.

Албатта, биз ўн бармоғимизни оғзимизга тиқадиган, танти шерикларни менсимайдиган зиқнаю гушналар тоифасидан эмасмиз. Ортиқчасини доимо баҳам кўриб келганмиз. Лекин энди эсимиз кириб қолди: сендан угина, мендан бугина. Яъни бор, товоғим, кел, товоғим, борсанг-у келмасанг, ўртада сингин товоғим. Бозор иқтисоди бўсағасида ҳисоб-китобни ўрганаяпмиз. Қисқаси, зиёд маҳсулотимизни четга сотамиз. Сотганда ҳам тутантириққа арзимайдиган қоғоз пулга эмас, кимошди савдоси билан, ўзимизга керакли нарсаларга алмаштириш шарти ила берамиз. Шунга мажбурмиз. Негаки, илгари яхши йўлга қўйилган иқтисодий алоқалар издан чиқиб кетди. На интизом бор, на тартиб, на жавобгарлик. Россия, Украина, Беларусь ва бошқа минтақалардан шартномавий асосда юбориладиган техника воситаларию минг бир майда-чуйда уруғи анқога айланди. Айтайлик, шакар, қанд-қурс, спирт, полиэтилен қопламалар, ёғоч-тахта, автомобиллар, ёнилғию ёқилғи, турли эҳтиёт қисмлар, дастгоҳлар, ускуналар, жиҳозлар — айтаверсак адоғи йўқ. Машаққат билан қўлга киритиладиганлари ҳам йўл-йўлакай монеъликка, тўсиқларга учраган. Нархини қўяверинг — ҳуш бошингиздан учади, андай-мундайни писанд қилмайдиган ишбилармоннинг ҳам юрак ўйноғи тутади. Нарзи Баҳоваддин ўн каррадан юз ҳиссага кўтарилди. Инсоф кўприги бузилди, одамийлик унутилди, кимнинг калласига қанақа нарх келса, ўшани қўйди. Бундай шароитда биз ҳам савдолашиш, баҳомизни ошириш тутумини тутмоғимиз зарур.

Кеча эрталаб мен Ўзбекистон мевачилик, сабзавотчилик, виночилик саноати концернининг раиси, ярмаркани ўтказиш ташкилий комитетининг бош раҳбари, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Алишер Холмуродович Тошкенбоев билан гаплашдим.

— Биласизми, бунақасини сира-сира ўйламагандик: Тошкентга беш мингдан зиёд харидору иштиёқманд ташриф буюрди, — дея сўз бошлади Алишер Холмуродович — Бизнинг давлатлараро шартномаларимиз мавжуд, уларнинг ҳаммасига содиқ қолмоқчимиз. Лекин аввало Ўзбекистонни, халқ хўжалигимиз, одамларимиз манфаатларини, ҳозирги ибора билан айтганда нуқул бойишни, чўнтакларнию, омборларнию дастурхонларни тўлдиришни кўзлаб ишлаймиз. Собиқ СССРнинг эндиликда мустақил ҳамма давлатларидан, ҳатто Эстония, Латвия, Литвадан ҳам вакиллар келишган. Шиоримиз битта: «Карам оласанми, автомобиль бер!», «Олма егинг борми, тахта-ёғоч жўнат!», «Майизга иштаҳанг зўрми, пўлат қувурлар, шиша идишлар бер!» ва ҳоказо.

Жуда тўғри гап! Буни адолат деса бўлади!

Ярмаркада шартномалар тузилади, ўзаро келишувлар йўлга қўйилади, алмаштириладиган мол-маҳсулотлар рўйхатлари ишлаб чиқилади, уларни етказиб бериш йўллари белгиланади. Ҳужжатларнинг бари юридик кучга эга бўладики, бора-бора ғирромликка, нотантиликка ўрин қолмайди. Нарх-навога келганда, эркин баҳолар қўлланилади. Булар сарф-харажатлар ўрнини қоплашдан ташқари хўжаликлар, корхоналар, ташкилотлар рентабеллигини оширишга ва шубҳасизки, деҳқондан, чорвадордан, саноат корхоналарининг ишчиларидан тортиб ишбилармонларгача ҳаммаю ҳамманинг чўнтагини пулга тўлдиришга хизмат қилажак.

Маросим «Юбилей» спорт саройида ўтказилаяпти.

А. МУХТОРОВ.

ХОРАЗМ БОЛАЛАРИГА

Оролбўйи минтақасида давом давом этаётган экологик фалокат узоқ Голландия заминида самимий ачиниш ва инсоний ғамхўрлик туйғуларини уйғотди. Яқинда ана шу мамлакат «Қизил хоч» жамияти хоразмлик бемор болалар учун дори-дармонлар ва тиббий анжомлар жўнатди. 230 қутига жойланган ана шу ноёб ва қимматбаҳо шифо воситаларининг асосий қисми жўнатувчилар истагига кўра Қўшкўпир, Гурлан ва Урганч районларидаги болалар касалхоналарига, қолганлари эса вилоятдаги бошқа шифохоналарига бепул тортиқ қилинди.

Минтақадаги ҳалокатли экологик вазият собиқ иттифоқнигина эмас, балки бутун дунё жамоатчилигини ташвишга солаяпти. Бу ерга беминнат мадад кўрсатишга аҳд қилган давлатлар ва халқаро ташкилатлар сони ортиб бораяпти.

А. СОБИРОВ.

ТАДБИРКОРОНА ИШ ТУТИБ

ДЎСТЛИК районидаги «Ўзбекистон 50 йиллиги» давлат хўжалигида ташкил этилган дурадгорлик устахонаси фақат совхоз ҳудудида истиқомат қилаётганларгагина эмас, Дўстлик шаҳри аҳолиси ҳамда болалар боғчалари, мактаблар, ташкилотларга ҳам хизмат кўрсатмоқда. Улар буюртмачиларга эшик, дераза ясабгина қолмай, уларни ўрнатиб ҳам беришади.

Бошқа жойлардаги каби бу ерда ҳам материал, айниқса ёғоч танқислиги сезилиб турибди. Аммо хўжалик дурадгорлари бунинг йўлини топишди. Улар Иркутск шаҳар ўрмончилари билан ҳамкорлик қила бошладилар. Келишувга кўра давлат хўжалиги у ёққа вагонларга деҳқончилик маҳсулотлари ортиб боришади. Қайтишда эса ёғоч материаллари олиб келишади.

Хўжалик ишбилармонлари ёрдамчи тармоқни кенгайтириш чораларини кўришмоқда. Шу мақсадда бу ерда енгил автомашиналар ғилдирагини таъмирлайдиган устахона иш бошлади. Эндиги навбат — консерва цехига.

ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ ЎЗАРО АЛОҚАЛАР ТЎҒРИСИДА

БИТИМ

Битим қатнашчилари, улар буёғида аҳдлашувчи юксак томонлар деб юритилади.

Аҳоли хавфсизлигини таъминлаш, халқ хўжалигини самарали юритиш ва мудофаа қобилиятини таъминлаш учун гидрометеорология ахборотларини мунтазам олиб туриш ва улардан фойдаланишнинг муҳимлигини эътироф этиб;

Хавф-хатарсиз, қулай яшаш шароитини таъминлаш ва табиий офатлардан ўз вақтида ҳимоя қилиш учун масъулиятни англаб,

гидрометеорология жараёнлари тез ўзгаришини ва давлат чегараси нималигини билмаслигини, гидрометеорология маълумотларини тўғри талқин қилиш эса маъмурий ёки ўзга бўлинмаларга мос келмайдиган катта ҳудудлардан олинган ахборотлардан фойдаланишни тақозо этишини ҳисобга олиб,

давлатлараро аҳамият ва қизиқишга молик фундаментал ва амалий тадқиқотларни амалга ошириш зарурлигини тушуниб етиб,

гидрометеорология ахборотларини айирбош қилиш соҳасида келишиб ҳаракат қилишга интилиб,

қуйидагиларга рози бўлдилар:

1-модда

Аҳдлашувчи юксак томонлар гидрометеорология ахборотларини олиш ва улардан фойдаланиш соҳасида, шу жумладан олдин ишлаб чиқилган ва собиқ ССР Иттифоқи билан тузилган халқаро битимларни ҳисобга олиб об-ҳавони кузатиш ҳамда ахборот йиғиш ва тарқатиш технологиясининг келишилган усулларига риоя қилиш соҳасида ягона сиёсатни ишлаб чиқадилар ва амалга оширадилар.

2-модда

Аҳдлашувчи юксак томонлар қуйидагиларни ўзаро келишиб ва мувофиқлаштириб таъминлаш мажбуриятини оладилар:

гидрометеорология ахборотларини, шу жумладан табиий офатлар чоғида мунтазам айирбош қилиб туриш;

гидрометеорология кузатишларининг келишилган усулларини;

гидрометеорология ахборотларини тўплаш ва тарқатишнинг келишилган технологиясини;

умумий манфаатли бўлган илмий-тадқиқотлар (об-ҳавони олдиндан узоқ муддат тахминлашни, метеорология жараёнларига фаол таъсир ўтказиш усулларини ва бошқаларни ишлаб чиқиш) ҳамда жаҳоншумул ҳодисаларни (иқлимнинг ўзгариши, озон қатламининг емирилиши ва шу кабилар)ни тадқиқ қилиш;

Қуролли Кучларни гидрометеорология ахбороти билан таъминлашни ташкил этиш;

гидрометеорология соҳасида кадрларни биргаликда тайёрлаш;

Халқаро мажбуриятларни бажариш ва жаҳон метеорология ташкилоти билан биргаликда иш олиб бориш.

3-модда

Ушбу битимнинг иккинчи моддасида кўзда тутилган қоидаларни бажариш учун аҳдлашувчи юксак томонлар қуйидагиларни тузишга рози бўлдилар;

мустақил давлатлар ҳамдўстлигининг фаолиятнинг иккинчи моддада санаб ўтилган йўналишларига доир вазифаларни бажарадиган мувофиқлаштирувчи ташкилоти сифатида давлатлараро гидрометеорология кенгаши;

давлатлараро гидрометеорология кенгаши битимда қатнашувчи давлатлар гидрометеорология ташкилотлари (комитетлари, бошқармалари) раҳбарларидан иборат бўлади ва тенглик асосида иш олиб боради.

Давлатлараро гидрометеорология кенгашининг ишчи органи сифатида унинг ҳузурида доимий асосда ишлайдиган ижро комитети тузилсин.

Давлатлараро гидрометеорология комитети ва унинг ижро комитети ваколатлари, уларни пул билан таъминлаш ва иш тартиби битимнинг таркибий қисми ҳисобланган протоколда мустаҳкамлаб қўйилади.

4-модда

Аҳдлашувчи юксак томонларнинг мазкур битимда иштирок этиши уларнинг олдин тузилган шартномаларга, шунингдек ушбу битимга асос қилиб олинган гидрометеорология таъминоти қоидаларини ривожлантиришни кўзлаб келгусида тузиладиган шартномаларга доир ҳуқуқлари ва мажбуриятларига даҳл қилмайди.

5-модда

Аҳдлашувчи юксак томонлар ушбу битим қоидаларини бузганлик учун масъулиятга тааллуқли бўлган тартиб ва қоидаларни биргаликда ишлаб чиқадилар.

6-модда

Ушбу битим аҳдлашувчи юксак томонларнинг вакиллари имзолаган пайтдан кучга киради.

7-модда

Ушбу битим мақсадлари ва вазифаларига эришишдан манфаатдор ҳар қандай давлатнинг шу битимга қўшилиши учун очиқдир.

8-модда

Аҳдлашувчи юксак томонларнинг ҳар бири ушбу битим кучга кирган кундан бошлаб беш йил ўтгандан сўнг битим матнини сақлаш мажбуриятини олган давлатни ёзма равишда хабардор этиш йўли билан исталган вақтда ушбу битимда қатнашишдан воз кечиши мумкин. Мазкур аҳдлашувчи томон учун битимдан чиқиш ушбу битим матнини сақлаш мажбуриятини олган давлат хабардор қилинган йилдан кейинги йилнинг 31 декабридан кучга киради.

9-модда

1992 йил 8 февраль куни Москва шаҳрида озарбайжон, арман, беларусь, қозоқ, қирғиз, молдован, рус, тожик, туркман, ўзбек ва украин тилларида бир нусхада тузилган. Барча матнлар бир хил кучга эга, асл нусха Беларусь Республикаси ҳукуматининг ҳужжатхонасида сақланади, у ушбу битимда қатнашувчи давлатларга битимнинг тасдиқланган нусхасини юборади.

* * *

Битимни Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон вакиллари имзолаганлар.

Туркманистон вакили имзолаш чоғида бундай эътирозни айтди: 3-моддадан ишчи орган — доимий асосда ишлайдиган ижро комитетини тузиш тўғрисидаги таклиф чиқариб ташлансин.

ЮКЛАРНИ УТКАЗИБ ЮБОРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА

БИТИМ

Озарбайжон Республикаси, Арманистон Республикаси, Беларусь Республикаси, Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Молдова Республикаси, Россия Федерацияси, Тожикистон Республикаси, Туркманистон, Ўзбекистон Республикаси ва Украина ҳукуматлари (бундан буён «аҳдлашувчи томонлар» деб аталади).

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини тузиш тўғрисидаги 1991 йил 8 декабрь битимида ва 1991 йил 21 декабрдаги Олмаота декларациясида мустаҳкамлаб қўйилган қоидаларга амал қилиб,

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигига (бундан буён Ҳамдўстлик деб юритилади) кирувчи давлатлар ташқи иқтисодий фаолиятини бошқариш самарадорлигини таъминлаш мақсадларини кўзлаб, уларнинг иқтисодий, истиқлолини ҳимоя қилишни кўзда тутиб,

ўзларининг юкларини бемалол олиб ўтиш қоидаларига содиқликларини тасдиқлаб,

қуйидагиларни келишиб олдилар:

1-МОДДА

Ушбу битимнинг мақсадлари учун қуйида келтириладиган атамаларнинг аҳамияти бундай:

А) «учинчи давлатлар» — Ҳамдўстликка кирмаган давлатлар.

Б) «юклар» — хўжалик юритувчи субъектларнинг моллари, одамлар кузатиб бормайдиган юк ҳамда фуқароларнинг Ҳамдўстлик давлатларида ёки учинчи давлатда сотиб олган автотранспорт воситалари.

2-МОДДА

Учинчи давлатлардан Ҳамдўстликда қатнашувчи давлатларга Ҳамдўстликнинг бошқа давлатлари ҳудуди орқали келтириладиган, шунингдек, Ҳамдўстлик давлатларининг бири ҳудудидан Ҳамдўстликнинг бошқа давлатлари ҳудуди орқали ташиб ўтиладиган юклар ана шу юклар жўнатилган ёки жўнатган тегишли давлатда божхонада расмийлаштирилиши керак.

3-МОДДА

Аҳдлашувчи томонлар бир-бирларининг муҳрларини ва божхона билан таъминлашларини тан оладилар ва уларнинг намуналарини айирбошлайдилар.

4-МОДДА

Ҳамдўстлик давлатлари божхоналари ўртасида ташиладиган юклар юк олиб ўтиладиган давлатларда божхоналарда расмийлаштириш учун божхона тўловлари, солиқлар ва йиғинлардан ҳамда юкни олиб ўтиш учун рухсатнома олиш заруратидан озод этилади.

Бундай юклар божхонада текширишдан ҳам озод этилади. Юкларнинг давлатлар ҳудудидан ўтиши, халқаро юк ташиш қоидаларига мувофиқ тартибга солинади.

5-МОДДА

Учинчи давлатларга олиб кетиладиган ва юк жўнатилган давлатда божхонада расмийлаштирилмаган юклар Ҳамдўстликда қатнашувчи давлатлар ҳудуди орқали ўтишига ва учинчи давлатга чиқарилишига йўл қўйилмайди. Бундай юклар уни жўнатувчи давлат божхона кучлари ва воситалари билан божхонада расмийлаштириш учун ушлаб қолинади. Жўнатилган юкни ушлаб қолиш билан боғлиқ барча харажатлар юк жўнатувчи ҳисобига бўлади.

6-МОДДА

Аҳдлашувчи томонлар олиб келиш, олиб кетиш ва ўз ҳудудларидан олиб ўтиш тақиқланган молларнинг рўйхатини бир-бирларига тақдим этадилар.

7-МОДДА

Аҳдлашувчи томонлар Ҳамдўстлик давлатларидан бирининг ҳудудига Ҳамдўстликка кирувчи бошқа давлат ҳудудидан ички истеъмол учун келтирилган молларни биринчи давлатнинг ваколатли идораларининг махсус рухсатисиз (ваколатли идоралар ўзга ҳолат тўғрисида аҳдлашмаган бўлсалар) учинчи давлатга қайтадан экспорт қилишга йўл қўймайдилар.

Аҳдлашувчи томонлар молларни қайтадан экспорт қилишга рухсат беришга ваколат қилинган идоралар тўғрисида бир-бирларини хабардор қиладилар.

8-МОДДА

Хўжалик юритувчи субъектлар ва фуқароларнинг ушбу битим қоидаларини бузиши ҳудудида қоида бузилган давлатда айбдорга нисбатан шу давлат қонунида кўзда тутилган жазо чораларини қўлланилишига сабаб бўлади.

9-МОДДА

Ушбу битимнинг моддаларини бажариш ва ташкил қилиш билан боғлиқ барча низоли масалалар аҳдлашувчи томонларнинг божхона ташкилотлари ўртасида маслаҳатлашув йўли билан ҳал қилинади.

Аҳдлашувчи томонлар миллий божхона ташкилотларига давлатлар орқали ўтадиган юкларни божхонада расмийлаштириш тартиби тўғрисида битим тузишни топширадилар.

10-МОДДА

Ушбу битим беш йилга тузилган бўлиб, у имзоланган кундан кучга киради.

Аҳдлашувчи томонларнинг ҳар бири ушбу битимни сақлаш мажбуриятини олган давлатни ёзма равишда огоҳлантиргандан сўнг олти ой ўтгач, шу битимда қатнашишдан воз кечиши мумкин.

11-МОДДА

1992 йил 8 февраль куни Москва шаҳрида битимда қатнашувчи давлатларнинг давлат тилларида битта асл нусхада тузилган, барча матнлар бир хил кучга эга. Асл нусха сақлаш учун Беларусь Республикаси ҳукуматига топширилади, ушбу битимнинг тасдиқланган нусхасини у шу битимда қатнашувчи давлатларга юборади.

* * *

Битимни Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон вакиллари имзолаганлар.

1992 ЙИЛДА ОЗИҚ-ОВҚАТ БИТИМИДА КЎЗДА ТУТИЛГАН ОЗИҚ-ОВҚАТ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОМ АШЁСИ, МАТЕРИАЛЛАР ВА ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ВОСИТАЛАРИНИ ЧЕТ ЭЛДАН МАРКАЗЛАШТИРИЛГАН ТАРЗДА ХАРИД ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

ПРОТОКОЛ

Озарбайжон Республикаси, Арманистон Республикаси, Беларусь Республикаси, Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Молдова Республикаси, Россия Федерацияси, Тожикистон Республикаси, Туркманистон, Ўзбекистон Республикаси, Украина ва Грузия Республикаси ҳукуматлари қуйидагиларни келишиб олдилар.

1. Озиқ-овқат маҳсулотларини чет элдан харид қилиш билан боғлиқ масалаларни амалий ҳал қилишга доир келишилган ҳаракатларни таъминлаш учун 1992 йил 14 февралга қадар Мустақил давлатлар ҳамдўстлигида қатнашувчи давлатлар ва Грузия Республикаси ҳукуматларининг мухтор вакилларидан иборат давлатлараро комиссияси тузилсин.

Мазкур комиссия тўғрисидаги низомни тайёрлаш Россия Федерацияси ҳукуматига (В. М. Машицга) топширилсин.

2. Томонлар Россия Федерацияси кафолатчи бўлади ҳамда учинчи томонлар ва халқаро молия ташкилотлари билан озиқ-овқат маҳсулотлари ва хом ашё харид қилиш учун кредит олиш ва ундан фойдаланиш масалаларига доир музокараларда уларнинг номидан иш олиб боради, деб келишиб олдилар.

3. Томонлар чет мамлакатлардан озиқ-овқат маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалик хом ашёсини харид қилишни ташкил этиш ва уларнинг етказиб берилишини мувофиқлаштириш учун давлатлараро комиссия ҳузурида ишчи гуруҳини тузишга келишиб олдилар.

4. Давлатлараро комиссия ўзининг амалий ишида мустақил республикалар (давлатлар)нинг 1992 йилда озиқ-овқат таъминоти юзасидан 1991 йил 13 ноябрда тузилган битимга амал қилсин.

5. Томонлар хориждан келтирилаётган юкларни ҳудудида денгиз портлари ва темир йўл юк ортиш ва жўнатиш пунктлари жойлашган давлатлар кучлари ва воситалари билан тўсқинликсиз қабул қилиб олиш ва жўнатишга аҳдлашиб олдилар. Шунингдек томонлар озиқ-овқат юкларини келтириш йўлида тўсқинликни вужудга келтиришни нодўстона тадбир, деб ҳисоблашга аҳдлашиб олдилар.

6. Томонлар ташқи қарзга доир муздни, кемалар ижара ҳақини ҳамда ҳукумат бошлиқларининг 1991 йил 2 ноябрдаги аҳдномасида белгиланган рухсатномалар доирасида амалда келтирилган озиқ-овқат миқдорини ҳисобга олиб озиқ-овқат суғуртасини ўз вақтида тўлаш учун эркин алмаштириладиган валютада пул маблағларини «Экспортхлеб» ва «Продинторг» ҳисоб варақаларига ўтказишга рози бўлдилар.

7. Томонлар Украинанинг озиқ-овқат харид қилиш учун кредит олиш юзасидан ўзи алоҳида ҳаракат қилиши хусусидаги баёнотини эътиборга олдилар.

8. 1992 йил 8 февраль куни Москвада ўн икки нусхада, ҳар бири протоколни имзолаган давлатлар тилида тузилди, барча матнлар бир хил кучга эгадир.

* * *

Протоколни Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон, шунингдек Грузия вакиллари имзолаганлар.

МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАР ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ МАЖЛИСИНИНГ

ПРОТОКОЛИ

МУСТАҚИЛ ДАВЛАТЛАР ҲАМДЎСТЛИГИ ЭЛЕКТР ЭНЕРГЕТИКАСИ СОҲАСИДАГИ ДАВЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАРНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ҳамдўстлик давлатларини электр ва иссиқлик энергияси билан таъминлашдаги кескинлик, электр қувватлари ва ёқилғи тақчиллиги кучайиб бораётганини эътиборга олиб ҳамда электр энергетиканинг бошқарилувчанлигини ошириш, уни ривожлантиришни барқарорлаштириш ҳамда энергетика тизимларида давлатлараро миқёсдаги аварияларнинг олдини олиш мақсадида:

1. Электр энергетика соҳасида давлатлараро муносабатларни мувофиқлаштириш учун МДҲга аъзо бўлган давлатлар электр энергетика идораларининг биринчи раҳбарларидан иборат электр энергетика кенгаши тузилсин.

2. Ҳамдўстлик давлатлари электр энергетика тармоқлари раҳбарларининг кенгаш ҳузурида ишчи орган — ижро қўмитаси тузиш зарурлиги тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин, ижро қўмитаси Москва шаҳрида жойлаштирилсин.

3. Электр энергетика кенгашининг зиммасига ҳар бир давлат манфаатлари йўлида туташ энергетика тизимининг фаолияти ва тараққиётини таъминлайдиган биргаликдаги ёки мувофиқлаштирилган ҳаракатларни амалга ошириш вазифаси юклатилсин.

4. Электр энергетика кенгаши қайси давлатнинг электр энергетика раҳбари кенгаш президенти бўлса, ўша давлатнинг пойтахтида ўз мажлисларини вақти-вақти билан ўтказиб туради, деб кўзда тутилсин.

5. Ҳамдўстлик давлатлари электр энергетикаси идораларининг биринчи раҳбарларига мустақил давлатлар ҳамдўстлиги электр энергетикаси соҳасидаги давлатлараро муносабатларни мувофиқлаштириш тўғрисида ҳукуматларнинг бошлиқлари томонидан 1992 йил 14 февралда имзолаш учун битим тайёрлаш топширилсин, унда электр энергетика кенгаши ва унинг ишчи идоралари вазифалари, тузилиши, уларни пул билан таъминлаш манбалари белгилансин.

Битимда ўз энергетика тизими туташ энергетика тизими билан ёнма-ён ишлайдиган бошқа давлатларнинг, шунингдек мазкур тизимни ривожлантиришдан манфаатдор бўлган ўзга давлатларнинг битимга қўшилиш тартиби белгилансин.

6. Москва шаҳрида 1992 йил 8 февраль куни бир нусхада озарбайжон, арман, беларусь, қозоқ, қирғиз, молдован, рус, тожик, туркман, ўзбек ва украин тилларида тузилди. Барча матнлар мажбурий учга эгадир. Асл нусха Беларусь Республикаси ҳукуматининг ҳужжатхонасида сақланади, Беларусь Республикасининг ҳукумати ушбу протоколнинг тасдиқланган нусхасини унда қатнашувчи давлатларга юборади.

* * *

Протокол Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон вакиллари томонидан имзоланди.

Имзолаш пайтида Туркманистон вакили қуйидаги иловани қилди: ижро қўмитаси тузишни кўзда тутувчи 2-банд чиқариб ташлансин.

ҲАМДЎСТЛИККА АЪЗО ДАВЛАТЛАР ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ КЕНГАШИ МАЖЛИСИНИНГ

ПРОТОКОЛИ

Ташиш тарифлари масалалари юзасидан давлатлараро қатновда (1991 йил 31 декабргача) амал қилиб келган тарифлар қуйидагича оширилсин:

темир йўл транспортида юк ташиш — 8,3 баравар

темир йўл транспортида йўловчи ташиш — 3,0 баравар

Мазкур тарифлар ушбу протокол имзоланган пайтдан бошлаб жорий этилади.

Москва шаҳрида 1992 йил 8 февраль куни битта асл нусхада ушбу протоколда қатнашувчи давлатларнинг давлат тилларида тузилди, барча матнлар бир хил кучга эгадир. Асл нусха сақлаш учун Беларусь Республикасининг ҳукуматига топширилади, Беларусь Республикасининг ҳукумати ушбу протоколда қатнашувчи давлатларга унинг тасдиқланган нусхасини юборади.

* * *

Протокол Озарбайжон, Арманистон, Беларусь, Қозоғистон, Молдова, Россия, Тожикистон, Туркманистон, Ўзбекистон вакиллари томонидан имзоланди.

Долзарб мавзуда

БОЖХОНА ЮКНИ ЎТКАЗМАДИ

Тошкентдаги олий ўқув юртларидан бирида таълим олаётган вьетнамлик талаба ватанига юк жўнатмоқчи бўлди. Лекин божхона бу юкни ўтказмади — унда яширинча кўп миқдордаги моллар жўнатилаётганлигини аниқлади. Қоидабузар маъмурий жавобгарликка тортилди. Яширинча жўнатилаётган учта катта қутидаги дори-дармонлар мусодара этилди ва экспертлар текшириш ўтказгандан сўнг педиатрия илмий-тадқиқот илмгоҳининг шифохонасидаги бемор болалар учун бепул берилди. Бисептол, ампилокс, кеофан, кофаран, линкоцин... буларнинг ҳаммаси чет элдан келтирилган тақчил дори-дармонлардир. Уларнинг баъзилари икки-уч болани даволашга етса, бошқалари бутун касалхона учун икки ойга етарлидир.

Божхонадаги бу фавқулодда ҳодисани шарҳлаб беришни Ўзбекистон Республикаси божхоналар комитетининг раиси Э. М. ЖЎРАЕВдан илтимос қилдик.

— Амалдаги божхона қоидаларига кўра барча тоифадаги фуқаролар — совет кишилари ҳам, хорижий кишилар ҳам дори-дармонлар олиб ўтишига рухсат этилган. Лекин врачнинг рецепти билан бир кишини даволаш учун етадиган дори-дармонни олиб ўтишга рухсат этилади. Мазкур ҳолда юкни яширинча олиб ўтишга уринилган. Жануби-Шарқий Осиё мамлакатларида дори-дармонларнинг нархи биздагидан анча қиммат. Шундан фойдаланиб бизнес қилишга уринишмоқда. Божхона чекловлари тўғрисида фуқаролар хабардор қилинади. Хорижга юк жўнатиш чоғида улар қандай юкни олиб кетаётганликлари тўғрисида декларацияни тўлдиришлари шарт. Вьетнамлик талаба эса ана шу рўйхатга дори-дармонларни киритмаган.

— Молларни яширинча олиб кетишаётганини аниқлаш қийинми?

— Бунинг учун биз махсус техникадан фойдаланамиз. Бу техника юк нималардан иборат эканлигини кўришга имкон беради. Сўнгги уч ойда Тошкент божхонасида наркотик моддаларни олиб кетишга бир неча бор уриниш фош этилди. 11 минг шишачадаги наркотик модда мусодара этилди, уларнинг кўп қисми МДҲ республикаларининг Ҳиндистондан қайтиб келаётган сайёҳларидан мусодара этилди. Махсус ўргатилган ит бундай моддаларни топишда ёрдам беради. Ҳужжатлар сохталаштирилган тақдирда (валютани олиб чиқиб кетиш чоғида кўпинча шундай қилинади) бундай сохталикни махсус асбоб аниқлайди. Оператив фаолиятда қўлланиладиган, яширин равишда олиб кетилаётган молларни аниқлашга имкон берадиган бошқа усуллар ҳам бор. Масалан, ана шундай усуллар ёрдамида ўтган ёзда уч ярим минг дона қўл соатини Афғонистонга олиб кетишга уриниш барбод этилди.

— Чет элга нималарни олиб чиқиш мумкин эмас?

— Наркотик, психотроп моддалар, қурол-яроғлар, ўқ-дорилар, портловчи ва кимёвий моддаларни олиб кетишга рухсат берилмайди. Бундай молларни республикага олиб келиш ҳам тақиқланган. Маданият вазирлиги мутахассисларининг рухсатисиз қадимий санъат буюмларини олиб кетиш тақиқланган. Чунончи, Тошкент божхона ходимлари ўтган йили 16 та ана шундай ҳолга дуч келдилар, рухсат этилган миқдорга қўшимча совет пулларини олиб чиқиб кетишга доир 57 факт аниқланди.

Белгиланган тартибни бузувчилар қонунга мувофиқ жавоб берадилар. Божхона ходимлари бундай моллар мусодара этилгани ҳақида протокол тузадилар. Агар молларнинг қиймати 10 минг сўмдан кам бўлса тартиббузарга маъмурий жазо берилади. Яъни у 100 сўмгача жарима тўлайди. Юкнинг қиймати 10 минг сўмдан кўп бўлса иш тергов идораларига оширилади.

— Мусодара этилган моллар тақдири нима бўлади?

— Наркотик моддалар йўқ қилиб ташланади. Олтинни тегишли протокол билан давлат ҳазинасига топширамиз. Маданият буюмлари музейга топширилади. Музейдаги буюмлар бизнинг ёрдамимиз билан анча кўпаймоқда. Масалан, «Ипак йўли» телемарафони вақтида чет элга олиб чиқиб кетилаётган пайтда аниқланган кўп миқдордаги қадимий буюмлар Тошкент ва Самарқанд музейларига бепул топширилди. Филателистлар жамиятига нодир почта маркаларининг жамламаси топширилди. Мусодара қилинган саноат моллари шаҳар молия бўлими орқали воситачи дўконларга чиқарилади, уларни сотишдан олинган даромад маҳаллий бюджетга ўтади. Дори-дармонларни эса шаҳар молия бўлими орқали соғлиқни сақлаш вазирлигининг шифохоналарига жўнатямиз. Лекин юқорида келтирилган ҳолда — вьетнамлик талабадан мусодара этилган дори-дармонларни тегишли акт тузиб бевосита шифокорларнинг қўлига топширдик.

— Ўзбекистон иқтисодиётидаги ўзгаришлар божхоналар комитети фаолиятига қандай таъсир қилди?

— Иш ҳажми кўпайди. Ташқи иқтисодий фаолият ҳуқуқини олган қўшма корхоналарнинг фаолияти натижасида катта миқдордаги юкларни назорат қилишга тўғри келмоқда. Халқаро йўлларда қатнаш ҳам кўпайди. Чунончи, Туркия, Саудия Арабистони, Исроил билан мунтазам ҳаво йўли очилди. Бу йил Тошкент билан Исломобод ва Нью-Йорк ўртасида самолетлар қатновини йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий ва сиёсий манфаатларини ҳимоя қилишда божхоналар ташкилотининг масъулияти ошди.

— Эркин Миассарович, айрим ахборот воситаларида Ўрта Осиё Республикаларидан, жумладан Ўзбекистондан Афғонистонга қурол-яроғ етказиб берилялти деган хабарлар пайдо бўлди. Шу хабарлар тўғрими?

— Ўзбекистон — Афғонистон чегарасини республика божхоналар ташкилоти жуда қаттиқ назорат қилиб турибди. Шу чегара орқали Ўзбекистондан ва МДҲ га аъзо бўлган бошқа мамлакатлардан қўшниларимизга битимга мувофиқ ёнилғи, нефть маҳсулотлари, қурилиш материаллари, бошқа бир қанча юклар ўтади. Афғонистонга қурол-яроғ етказиб беришга келганда эса, мен хабардор киши сифатида бутун масъулиятни зиммамга олиб айтаман: бу миш-мишлар ҳақиқатга тўғри келмайди. Бундай миш-мишларни Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий манфаатларига ҳамда афғон халқи билан тарихан вужудга келган дўстона алоқаларимизга зарба уришдан манфаатдор бўлган кишилар тарқатишмоқда.

И. ШУЛЕПИНА.

ЯНГИ ШАРОИТДА ИШЛАШ МАСЪУЛИЯТИ

УЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРОКУРАТУРАСИДА

Тошкентда Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ҳайъатининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Мажлисда Қорақалпоғистон, вилоятлар ва Тошкент шаҳар прокурорлари, транспорт, табиат муҳофазаси ва ихтисослаштирилган прокуратураларнинг, республика прокуратураси бўлимлари ва бўлинмаларининг раҳбарлари қатнашдилар. Ўтган йилги иш якунлари ва Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги шароитида республика прокуратура идоралари фаолият даражасини ошириш вазифалари кўриб чиқилди.

Маърузада ва нутқларда таъкидлаб ўтилганидек, прокуратура ва унинг идоралари иши ўтган йили жамиятимиз турмушидаги туб ўзгаришлар билан боғлиқ бўлган мураккаб ижтимоий-сиёсий вазиятда, жиноятчилик ҳолатидан, қонунийликни ва ҳуқуқ-тартиботни бузишлар билан боғлиқ кескин муҳитда ўтди, ўтиш даври шароитида ҳуқуқий муассасалар ва қонуний таъминотнинг етарли равишда ривожланмаганлиги сезилиб турди.

Собиқ иттифоқ ҳудудининг ҳамма жойларида бўлгани каби республикада ҳам ҳозирча танглик ҳолатлари бартараф этилгани йўқ, дейишди нотиқлар. Кўпгина хўжалик алоқалари барбод бўлди, фонд орқали ажратиладиган моллар билан савдо қилиш дуруст йўлга қўйилмади, моллар ва озиқ-овқат маҳсулотлари асло етишмаслиги ҳамма жойда сезилиб турибди. Бу эса «пинҳона бозор» турли-туман қаллобларининг ғайриқонуний фаолиятини кучайтирмоқда, чайқовчилик учун қулай муҳит яратмоқда. Фуқароларнинг шахсий хавфсизлиги ҳам дуруст таъминланмади, куча жиноятлари — босқинчиликлар, талончиликлар, ҳар хил безорилик кўринишлари кўпайди, шахс ва жамоат мол-мулкини ўғирлаш кенг тус олди.

Республикада ўтиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш мақсадида бир қанча қонунлар қабул этилганлиги маълум, Ўзбекистон Президентининг аҳоли турли гуруҳлари учун, шу жумладан кўп болали оилалар, ногиронлар ва пенсионерлар, талабалар ва ўқувчилар учун, ижарачилар ва фермерлар учун қўшимча ҳуқуқлар ва имтиёзлар белгилаб берадиган фармонлари эълон қилинди. Шунга қарамай, эзгу ният билан қилинган мана шулар кўпинча тўраларча бепарволик ва ижро этмаслик, бюрократизм, баъзан эса пинҳона ва ошкора ғаламислик гирдобида ғарқ бўлиб кетди. Сўзга чиққан нотиқлар шу фикрни исботловчи бир талай мисолларни айтиб беришди.

Республика прокуратураси мана шу салбий ҳодисаларга қарши курашишга интилди. Қонунларнинг бажарилиши юзасидан салкам 1700 та текшириш ўтказилди, аниқланган қонунбузарликлар юзасидан прокурор чораси сифатида йигирма мингтадан кўпроқ ҳужжат тақдим этилди, бу тадбирлар ғайри қонуний хатти-ҳаракатларни тугатишга, фуқароларнинг ҳуқуқларини тиклашга, айбдорларни жазолашга кўмаклашди. Фуқароларнинг, давлат ва жамоат корхоналари ҳамда ташкилотларининг манфаатларини ҳимоя қилиш учун прокурорлар тақдим этган даъволар юзасидан судлар ўн миллиондан кўпроқ маблағни айбдорлардан ундириб олди. Тижорат фаолияти билан, шахсий асосда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан шуғулланишни, ерни ижарага олишни хоҳлаган кўпгина кишилар йўлига қўйилган сунъий тўсиқларни олиб ташлашда прокуратура ёрдам берди.

Бир қанча уюшган жиноятчи, гуруҳлар, газандаларнинг тўдалари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар билан ҳамжиҳатликда фош этилди ва тугатилди, мазкур гуруҳ ва тўдалар узоқ вақт мобайнида, жумладан, Тошкент, Самарқанд, Қашқадарё вилоятлари аҳолисига жабр зулм қилиб келган эди. Жиноятчилардан юзлаб отиш қуроли, кўп миқдорда ўқ-дори тортиб олинди. Жуда кўп ўғирланган буюмлар топилиб, қонуний эгаларига қайтарилди.

Тергов ишлари савияси ошганлиги, жиноятнинг олдиний олиш соҳасида аниқ мақсадни кўзлаб қилинган ишлар туфайли Тошкент шаҳрида, Тошкент, Сирдарё вилоятларида бултур қайд этилган жиноятларнинг умумий миқдори олдинги йилга нисбатан камайганлиги, ўнта вилоятда оғир жиноятлар, жумладан, қотиллик, зўрлаш, талончилик, ашаддий безорилик кўринишлари озайганлиги ҳайъат мажлисида таъкидлаб ўтилди. Айни вақтда судлар томонидан қўшимча тергов ўтказиш учун қайтариб юбориладиган жиноий ишлар миқдори камайди. Жиноий ва фуқаро судловидаги назорат фаолроқ амалга оширилди, судлардаги давлат айблови савияси кўтарилди.

Нотиқлар республикада прокурорлик фаолиятининг бошқа баъзи соҳаларидаги ижобий силжишларни таъкидлаб ўтдилар. Шу билан бирга бу ишнинг умумий даражаси Ўзбекистон ҳақиқий мустақилликка эришган, собиқ иттифоқ прокуратураси тугатилган шароитда энди республика прокуратураси идораларининг зиммасига юклатилаётган юксак вазифаларга монанд эмаслиги маърузада ва кўпгина нутқларда таъкидланди.

Бир қанча вилоятларда назорат фаолияти жуда бўшашиб кетди. Жиноятларнинг ҳаммаси ҳам фош этилаётгани йўқ. Савдо-сотиқдаги ишларнинг кўнгилдагидек эмаслиги ҳақида алоҳида гапирилди. Бу соҳада истеъмолчиларнинг қонуний манфаатларини камситувчи ҳуқуқбузарликлар кўпинча жазосиз қолмоқда. Жиноятлар ҳақидаги аризалар тергов органларида баъзан юзаки кўриб чиқилмоқда, айрим ишлар ҳуқуқий жиҳатдан ҳеч қандай асосланмай тўхтатиб турилмоқда, ҳатто умуман тўхтатиб қўйилмоқда.

Балоғатга етмаган ёшларнинг қаровсизлиги ва назоратсизлиги олдини олиш соҳасидаги ишда катта камчиликлар борлиги, шунинг натижасида болалар ва ўсмирлар жиноятчилиги ошиб бораётганлиги, улар катта ёшдагиларнинг жиноий тўдаларига бориб қўшилаётганлиги таъкидланди. Жойлардаги прокуратура идоралари амалдаги қонунларни, Президентнинг фармонлари ва ҳукуматнинг фармойишларини ижро этишни назорат қилиш билан боғлиқ бўлган ишларни етарлича изчиллик билан амалга оширмаяпти. Ижтимоий таъминот, уй-жой идораларига, коммунал ва бошқа маҳкамаларга мурожаат этаётган кишилар ҳали ҳам кўпинча ўринсиз қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Баъзан энг жўн масалалар юзасидан фуқаролардан турли муассасаларга кўпдан-кўп шикоятлар тушаётганлиги бунинг далилидир.

Муҳокама қатнашчиларининг айтишларича, прокуратура идоралари ишидаги камчиликлар ва хатолар кўп жиҳатдан шунинг оқибатида рўй бермоқдаки, кадрлар сиёсатида илгари йўл қўйилган нуқсонлар ҳали ҳам тўла-тўкис тугатилган эмас. Прокурорлар ва терговчиларнинг малакасини ошириш соҳасидаги иш муносиб даражада олиб борилмаяпти. Кадрлар билан ишлашда субъективизм ҳолатлари таг-томири билан тугатилган эмас, бу эса иш манфаатларига салбий таъсир қилмоқда, ходимларнинг бир қисмида ишончсизлик кайфиятини юзага келтирмоқда.

Ўзбекистон Республикасининг прокурори Б. М. Мустафоев муҳокамани якунлади.

Ҳайъат қабул этган қарорда республикадаги прокурорлик фаолиятининг самарадорлигини оширишнинг аниқ-равшан йўллари муфассал белгиланди.

(ЎзА).

Депутатлик ҳаловат эмас

УЙҒОНИШ АЗОБИ

Биз СССР халқ депутатлари ва жумҳурият маҳаллий советларига ўтказилган сайловларни ҳамон ширин хотира билан эслаймиз. Депутатларимиз бизга кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган ваъдалар беришганди. Улар ҳозир дастурларининг ярмини адо этишганида эди, эҳтимол, бу қадар ғариб яшамаган бўлармидик. Яна ким билади дейсиз! Ҳар ҳолда депутат бўлиш осон эмас экан. Негаки, бугун уларга ҳам қийин. Биз эса уларнинг айтгани айтган бўлади деб ўйлардик. Ҳали тўрачиликнинг илдизлари бақувват, ошкоралик деганимиз ярим ҳақиқат экан.

Ўрта Осиё темир йўли Бухоро бўлими бошлиғи, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Содиқжон Турдиқулов билан суҳбатимиз шу ҳақда бўлди.

— Содиқжон Турдиқулович, ўтган сайловлар оммавий ахборот воситаларида халқчил ва демократик тус бериб таърифланди. Сиз аввал номзод, сўнг депутат сифатида бу ҳақда яхши тасаввурга эгасиз. Демократия фақат алвон шиорларда қолиб кетмадими?

— Очиғини айтсам, мен ҳам мамлакатда чуқур ижтимоий ва сиёсий ўзгаришларни, эркинлик шабадасининг баралла эсаётганини ҳис этиб ўз номзодимни қўйгандим... Қолаверса, эл учун бир қадар хайрли ишлар қилишга кўзим етганди. Мана шу ҳол менга дадиллик бағишлади ва кўпчилик менинг номзодимни қўллаб-қувватлади. Демократияга келсак, у бутун кампания давомида озми-кўпми ҳукмронлик қилди. Агар демократия бўлмасайди, менинг номзодим ҳам ўтмай қолиши мумкин эди. Лекин шу аснода ўз амалидан, таянчидан фойдаланиб депутат бўлганлар ҳам йўқ эмас. Биз ҳуқуқий давлат барпо этамиз, юртни обод, элни маданиятли ва маърифатли қиламиз деймизу, яна ўз иродамизга қарши борамиз. Акс ҳолда халқнинг турмуши, моддий ва маънавий эҳтиёжларини чуқурроқ биладиган кишилар бугун бизнинг сафларда бўлишарди. Ўтган сессияларда қатнашганимдан сўнг шундай хулосага келдим. Масалан, сессияларда халқни ташвишга солаётган муаммолар, уларни тезроқ ҳал этиш борасида фойдали таклифларни асосан ана шундай кишилар ўртага ташладилар, қани эди бу хатолар энди такрорланмаса..

— Сизнинг лавозимингизда депутат бўлиш осон эмаслигини англаш қийин эмас. Бир неча вилоят ҳудуди бўйлаб чўзилган йирик темир йўл бўлимини бошқариш ўз-ўзидан бўлмайди. Хизмат тақозоси билан кўп вақтингиз йўлда ўтади. Депутатлик ишларига қандай улгураяпсиз?

— Хизмат вазифаси депутат учун баҳона бўлолмайди. Масъулият ҳисси ҳар қандай важ-корсондан юқори бўлиши керак. Депутатнинг чинакам фаолияти сайловдан кейин бошланади. Сайловолди дастурим ўша кунлар зарурати экан. Кейин манзара тамоман ўзгарди. Ўтган бир йил давомида шу қадар кўп наказлар тушдики, уларни бажариш учун ҳам маънавий, ҳам жисмоний қувват етишмайди кишида. Одамлар кўпинча шахсий дардлари билан келишади. Улар ҳузурига борганимда ҳам шу гап. Чуқурроқ ўйласангиз, бу шахсий дардларни умумдавлат муаммосидан, умумхалқ дардларидан ажратиб бўлмайди.

Сайловолди наказларини баҳоли қудрат бажарганим меҳнаткашларга аён. Яширмайман, темир йўл бой ва қудратли тармоқ. Бизда имконият кўп. Қишлоқ ва шаҳар аҳлининг эҳтиёжи учун шуларни ишга солдик. Бу ҳол айрим гуруҳларга ёқмади шекилли, тазйиқлар ҳам бўлди. Ўтган ишга саловат. 1990 йилда бевосита маҳаллий советлар кўмаги ва темир йўл кучи билан кенг кўламдаги ободонлаштириш ва қурилиш ишлари бажарилди. Хусусан Когон районининг «Бухоро» давлат хўжалигида қишлоқ шўросининг янги биноси, Янги ҳаёт қишлоғида беш километрли водопровод қувури, Қайроқон қишлоғига табиий газ келтириш, хўжалик аҳолисининг шахсий уй-жой қурилиши учун 32 вагон, 41-разъездда тахта-ёғоч савдоси дўкони, учта қишлоқда автобус қатновини йўлга қўйиш... Қилинган ишларни яна давом эттириш мумкин.

Шаҳарда ҳам бир қатор ишлар амалга оширилди. Масалан, шаҳар ҳудудидаги Хўжабарги посёлкасида йўллар ремонт қилинди, мактаб атрофлари асфальтланди, мачитни таъмирлашга ёрдам берилди. Пролетарободда чеварлар цехи ташкил этилгани, 12 оилага уй қуриш учун ер ажратилгани, С. Айний номли мактаб эҳтиёжи учун маблағ берилганини ҳамда йўллар тузатилгани ва ҳоказоларни айтиб ўтишим керак. Буларнинг ҳаммаси сайловчиларнинг шахсий талабларидан ташқари, албатта.

Шу ўринда Когон райони хўжаликларидаги ижтимоий ва маданий аҳволнинг ночорлигини алоҳида айтмоқчиман. Когонда ер ости сувларини ичиб бўлмайди. Бизда инсондан кўра ҳалиям пахтанинг қадри баланд. Негаки, ариқларда фақат қишки суғориш ва ёзги ғўза парвариши даврида сув оқади. Ўшанда ҳам бу сувни ичиш мумкин эмас. Эндиликда бу ариқларда кўл ва заҳкаш сувлар қўшиб оқизилиши туфайли кўпгина юқумли ва ошқозон-ичак касалликлари келиб чиқаётганини яшириб бўлмайди. Шундай оғир шароитда районнинг атиги уч-тўрт қишлоғи водопроводдан сув ичади, холос. Кўпгина қишлоқларда ичимлик сувини сотиб оладилар. Шаҳардаги экологик аҳвол бундан ҳам ташвишли.

— Булар маъмурий-буйруқбозлик ва тўрачилик ҳукмронлигининг асоратлари албатта. Давр ўзгарди. Энди бу муаммолар яқин келажакда ҳал қилинса керак?

— Кошки эди, ўша иллатлардан бутунлай қутулган бўлсак. Тўрачилик етти бошли аждарга ўхшайди: жон бериши жуда қийин. Масалан, «Бухоро» давлат хўжалигида Алишер Навоий номли мактаб бугкул вайрона ҳолига келиб қолган. Сайловчилар янги мактаб биноси қуриб берилишини талаб этишмоқда. Лекин тўрачиликка бас келиш қийин экан. 1990 йил режасига киритилган мактаб биноси қурилиши шу вақтга қадар лойиҳалигича ётган эди. Ниҳоят 1991 йилда лойиҳа режаси жойидан силжиди. Бу ёғи бахайр бўлсин, ишқилиб.

Хўжабарги посёлкасида 140 ўринли болалар боғчаси қурилиши ҳам бир амаллаб 1990 йил режасига киритилган эди. Энди эса мазкур қурилиш бошқа лойиҳа асосида 1993 йилда бошланар эмиш. Бу субутсизлик, қишлоқ аҳлини алдаш эмасми? Яна бир кўнгилсиз манзара: қишлоқ аҳолисининг беш йилдан буён шахсий томорқа сўраб бормаган идоралари қолмади. Ҳатто жумҳурият Президентининг томорқа бериш тўғрисидаги фармони чиққандан кейин ҳам уларнинг арзини эшитадиган одам топилмаяпти.

— Когон ёғ-экстракция, пахта тозалаш заводларининг қарийб юз йилдан буён шаҳар ҳавосини булғаётгани бугун ўткир муаммо бўлиб турибди. Сиз бу ҳақда Жумҳурият табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасига икки марта ёзма равишда мурожаат қилган эдингиз. Мазкур заводлар ҳамда графит-гипс комбинатининг зарарли цехларини даштга чиқариш масаласи ҳал бўладиганга ўхшаяпти. Ишқилиб булар ҳам мактаб ва боғча қурилиши сингари қуруқ ваъдага айланиб қолмаса бўлгани...

— Жиддий ҳаракат қилинса, тўрачиликни енгиш мумкин. Масалан, ўн йиллардан буён режадан-режага кўчиб юрган канализация масаласи ҳал бўлаётир. Бу муҳим ишга бултур киришдик. Ҳозир вилоят раҳбарлари Дамхўжа—Навоий—Бухоро сув йўлини тезроқ битириш учун жиддий ҳаракат қилмоқдалар. Бу район қишлоқлари ва шаҳарни сув билан етарли таъминлаш, канализацияни тўла ишга тушириш имконини беради.

— Кейинги пайтларда сайловчилар жумҳуриятимиз Олий Кенгаши сессияларининг ишидан ҳар доим ҳам қониқишмаяпти. Сиз бу ҳақда қандай фикрдасиз?

— Умуман олганда сессиялар бир қолипда, имижимида ўтаётгани йўқ. Чунки бугун депутатларнинг бир қисми аввалги йиллардагиларидан кескин фарқ қилади. Улар ўз ишининг фидойилари ва халқ манфаати йўлида ўз мақсадларини қатъий ҳимоя қиладилар. Афсуски, улар кўп эмас. Шу сабабдан бўлса керак, кўтарилган долзарб муаммолар, ҳаётий зарур таклифлар мунозарага сабаб бўлгани билан инобатга олинмайди ёки овозга қўйилмайди.

Масалан, Ўзбекистон Олий Кенгашининг IV сессиясини олиб кўрайлик, сессия кун тартибига ўндан ортиқ масала киритилди. Биз эса уларни икки кундаёқ юмалоқ-ёстиқ қилиб ташладик. Жамоат бирлашмалари тўрисидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилишга икки куннинг ўзи етмайди. Биз эса биринчи ўқилишдаёқ бир овоздан қабул қилдик. Ёлғон бўлмасин: қўшимча ва ўзгартишлар билан. Корхоналар тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳам шундай бўлди. Чунки сўзга чиқувчилар олдиндан тайёрланади. Қонун лойиҳалари муҳокамасида асосан уни тайёрлаган комитет ва комиссия аъзоларининг фикри кўпроқ инобатга олинади.

— Жумҳуриятимиз мустақил деб эълон қилинди. Уни халқ қувонч билан кутиб олди. Сиз мустақилликни қандай тасаввур қиласиз?

— Мустақил бўлмаган халқ ҳалокатга маҳкумдир. Жумҳуриятимиз президентининг бу йўналишда олиб бораётган ишлари жуда хайрли. Чинакамига мустақил бўлиш... Бу ҳақда жуда кўп ва хўп айтилди. Эсингиздами, мустақиллик истаги билан яшаётган Болтиқбўйи халқлари бошида қанчалар ёнғоқ чақилди. Демократия шиори остида қилинган бу тазйиқ ва зўравонликдан мақсад мустақилликни истовчи бошқа халқларни чўчитиб қўйиш эди. Барибир Болтиқбўйи халқлари ўзларининг ҳақ эканликларини исботладилар.

— Бозорни-чи?

— Бозор иқтисодиётига ўтиш учун нарх-навони ошириш сўнгги имкон эмас. Ҳозир бозорда ҳеч вақо йўқ. Мана, пахтадан қилинган мато нархи ҳам уч-тўрт баробар ошди. Ижтимоий муҳофазасиз қолган халқ яна балога гирифтор қилинмоқда. Ахир пахтани дунёнинг нариги чеккасидан ташиб келмаяпмиз-ку! Сичқон сиғмас инига, ғалвир боғлар думига, деб шуни айтадилар. Тангликдан чиқишнинг бошқа йўлларини қидириш керак. Агар ана шу муаммолар сессияларда тарозига солинса, ипидан игнасигача ўрганилса, фойдали таклифлар инобатга олинса бу кунларга қолмасдик.

— Режаларингиз ҳақида гапириб берсангиз...

— «Бухоро» давлат хўжалигида уч минг мухлисга мўлжалланган стадион қуриш масаласини ҳал қилдик. Шу хўжаликда кинотеатр, чойхона қурилишини бошлаганмиз. Уларнинг атрофида салкам тўрт гектарлик боғ барпо этилади. Навоий номли мактаб қурилишини шу йилнинг ўзида бошлаб юборамиз. Бир қишлоққа табиий газ, иккинчи қишлоққа водопровод билан ичимлик сув олиб келинади. Уларнинг лойиҳаси тайёр. Шаҳарда эса йил охиригача бешта кўчага асфальт ётқизилди. Пролетаробода янги мактаб биноси қурилиши бошланади, ер заҳини кўчириш учун тик дренажлар қурилади. Бундан ташқари шаҳарда 150 ўринли касалхона, 380 кишига мўлжалланган поликлиника, замонавий дорихона ҳамда спорт комплекси қуриш учун ҳужжатлар тайёрланди.

Бу ишлар билан депутатлик фаолиятимни ижобий баҳоламоқчи эмасман. Бугунги мураккаб шароитда сайловчиларнинг чўккан кўнглини кўтариш жуда қийин. Инсон зотига саботбардош берилган. Ҳар ҳолда яхши кунларнинг келиши узоқ бўлмаса керак.

Суҳбатдошлар:
Сулаймон ШОДИЕВ,
Бухоро вилояти Ёзувчилар уюшмаси маслаҳатчиси.

Маҳмуд МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

⊙ ФАРҒОНА вилоятининг Фурқат районидаги «Томоша» ширкати чорвадорлари қишловга пухта ҳозирлик билан киришиб, синов даврида ҳам молларнинг маҳсулдорлигини камайтирмасликка эришмоқдалар. Ўз ишига иштиёқманд оқ чашма соҳиблари шу кунларда 65 соғин сигирнинг ҳар биридан 9—10 литрдан сут соғиб олмоқдалар.

СУРАТДА: ферма мудири (ўнгдан) Мансур Йўлчиев ходимларидан Убайдулла Йўлдошев, Холида Турдиева, Раҳматилла Рашидов, Қундуз Турамова билан иш режаларини белгиламоқда.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

КЎНГИЛХУШИ САТРЛАР

ЗАВРАҚ ХОНАТЛАСИ

ИШБИЛАРМОН Иномжон Холиқов Заврақ қишлоғида хонатлас тўқийдиган корхона очди. К. Маркс номли шўро хўжалиги раҳбарлари билан маслаҳатлашиб, эски дала шийпонини таъмирлади. 4 та дастгоҳ ўрнатди. Ҳозир кичик корхона ойига 200 метр атлас тўқиш қувватига эга. Пахтаой, Наврўз, Гулдаста туркумидаги маҳсулотлар аҳолига манзур бўлаяпти. Андижон районида бундай корхоналар кўпайиб қолди.

«ОСМОНСИЗ УЙ» — КЎРИК ҒОЛИБИ

ЎЗБЕКИСТОН Театр арбоблари уюшмаси билан Маданият вазирлиги Термиз музикали драма ва комедия театрида 1991 йилда саҳналаштирилган асарлар кўрик-танловини ўтказди. Драматург Ш. Пардаевнинг «Осмонсиз уй» асари мавсумнинг энг яхши спектакли деб топилди. Унда турмуш муаммолари тўлақонли ёритилган. Халқ дардига шерик бўлаётган одамлар қисмати томошабинни бефарқ қолдирмайди. Энди спектакль ижодкорлари Тошкентда бўладиган кўрик-танловда иштирок этадиган бўлишди.

Оға БЕК.

ҲАМКОРЛИК

ҚЎЛ КЕЛМОҚДА

Улуғбек номли пластмасса буюмлари заводи Афғонистоннинг Ҳабиб Ховари фирмаси билан ҳамкорлик қилмоқда. Ўзаро шартномага кўра самарқандликлар шерикларига Янги йил арафасида 150 минг сўмлик турли пластмасса буюмлари жўнатишган эди. Унинг эвазига эса улардан бизда камёб шойи газламалар ва тикув машиналари олишди. Бу йил Афғонистон фирмаси билан ҳамкорликни янада кенгайтириб, қўшни мамлакатга 500 минг сўмлик пластмасса буюм юбориш режалаштирилмоқда. Фирмадан олинадиган газлама ва тикув машиналари эса корхонада тикувчилик цехи ташкил этиш имконини беради.

ФАБРИКА ҚУРИЛАДИ

ОЛТИНСОЙ районида «Осиё» хусусий кичик корхонаси ташкил этилди. Кооперативга тегишли эски бинода иш бошлаган корхона ҳозир ўзига икки қаватли янги бино қурмоқда. Қурилишни бошлаш билан айни пайтда бу ерда ишлатиладиган хорижий дастгоҳлар ҳам келтириб қўйилди. Бино қурилиши ниҳоясига етгач, Америка Қўшма Штатларининг «Веста» фирмаси вакиллари ўз асбоб-ускуналарини ўрнатишади. Йил охиригача эса бу ерда 300 дан ортиқ тўқувчи меҳнат қилиши мумкин бўлган кичик фабрика қурилади.

Қишлоқ ҳаёти

ЎРТАЁН ИШБИЛАРМОНЛАРИ

Бугунги кунда дўконлар олдида турнақатор навбатга тизилган одамларни кўриб, ҳеч биримиз ажабланмаймиз. Ҳаттоки ўзимиз меҳнат қилаётган корхона ёки ташкилотдаги айрим нуқсонлар ҳам бизни ранжитмай қўйган. Ҳукм битта: ҳозир ҳамма жойда аҳвол шундай. Жумҳуриятимизда етти йилгача давом этган қайта қуриш бизни шу ҳолатга олиб келди. Мол-ашёга тўлиб тошган дўконлар эндиликда биз учун орзу. Баъзан бир пайтлар ўшандай тўкинсочин жамиятда яшаганимизга ўзимиз ҳам ишонмай қоламиз. Даҳонинг «Дунёни гўзаллик қутқаради» деган сўзлари кўнглимизга илинж солаберади...

Қўшкўпир районидаги Ўртаён қишлоғида етти ярим мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Қишлоқ ҳудудида жамоа хўжалиги ва давлат хўжалиги мавжуд. Ўртаёнлик меҳнаткашлар ўтган йилнинг баҳорида табиат инжиқликларини енгиб, мўл-кўл ҳосил етиштирдилар. Жамоа хўжалиги 200 гектар майдондаги полиз, сабзавот ва боғдан белгиланганидан зиёд маҳсулот сотди. 1100 гектар ерда пахта етиштирилди. «Зарбдор» давлат хўжалиги деҳқонлари ҳам мавжуд 500 гектар майдондаги боғ, полиз ва сабзавот экинларидан мўл-кўл неъмат етиштирдилар.

Хўш, бу ҳам гўзалликнинг бир кўриниши эмасми? Меваси ғарқ пишган боғларга кирганимизда, полизларни кезганимизда худди шу нарсадан, соҳибкор қалбининг гўзаллигидан роҳатланмайсизми?!

Бизда узоқ йиллар мобайнида деҳқонга ер беришдан чўчиб келинди. Уни беш-ўн сотих томорқасига қисиб қўйилди. Гўё деҳқон ерли бўлса, жамоа ишларига қайишмайди деган ақида бизни қўрқитарди.

Қишлоқдаги 1256 хўжалик ўзларининг олдинги 165 гектар томорқасига қўшимча равишда 153,64 гектар томорқа олди. Эндиликда аҳолига тегишли мевали боғлар 23 гектарга етиб қолди. 187 гектар майдонга донли экинлар экилди, 213 гектар майдонда эса ем-хашак етиштирилди. Меҳнатлари боис қишлоқ аҳли мева, узум, сабзавот ва полиз маҳсулотларидан қийналмаётир. Ишлаган тишлайди, деганлари шу-да. Айни пайтда сезилаётган ун танқислиги аслида деҳқонларнинг айби эмас. Ушбу ҳолатда жамоа хўжалиги 150, «Зарбдор» давлат хўжалигида 50 гектар майдонга кузги буғдой экишди, яъни деҳқоннинг дилидаги мақсади ойдинлашди.

Қандай жамиятда яшамайлик, унда инсонпарварлик ғоялари улуғланмас экан, тўкислик ва тотувликка эришолмаймиз. Инсон қалби гўзалликларини ўзида рамз этган тузумгина энг имконияти кенг жамият ҳисобланади.

Бу йил Ленин номли жамоа хўжалиги қарияларга яқиндан ёрдам кўрсатаяпти. Жумладан ёлғиз онахон Б. Матназаровага жамоа хўжалиги 4 хонали ғиштин уй қуриб берди. К. Қўшаевага ноҳия ижтимоий таъминот бўлими қошидаги «Меҳр-шафқат» фонди ҳисобидан турар жой қурилди. Жами 540 нафақачига қўшимча нафақа тайинланган. Бепул нонуштадан ташқари оталиқдаги жамоа хўжалиги ҳисобидан қишлоқдаги 3 та ўрта мактабнинг куни узайтирилган гуруҳлари ўқувчилари бепул овқатлантирилмоқда.

Қишлоқда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида ҳам талайгина ишлар амалга оширилаяпти. Қуриб бораётган Шўркўл суви 1,5 метр кўтарилиб, шу жойда дам олиш маскани яратишга киришилаётгани кўпчиликни қувонтирмоқда. Жами 5000 тупдан зиёд жийда, тут ва бошқа мевали дарахт кўчатлари экилиб, далалар Қорақумнинг қуруқ шамолларидан иҳоталанди. Бу ишларга қишлоқ раиси Собир Қуриёзов, ноиблар Шоназар Отабоев, Туркман Бобожоновлар бош-қош. Қишлоқ кенгаши ноиби, назорат-тафтиш гуруҳи раҳбари Отажон Жуманиёзов ва шу гуруҳ аъзолари Маҳмуд Раҳимов, Ҳусаин Жумановлар савдо шохобчалари орқали маҳсулотларнинг етказиб берилишини таъминлашга, чорвачиликни яхшилашга ҳисса қўшмоқдалар.

Ҳақиқий инсонлар мевали дарахтга ўхшайди. Дарахт аввал гуллайди, ёз бўйи шира йиғади ва мевасини намойиш қилади. Ҳар гал меҳнаткаш инсонлар билан суҳбатлашганимда, уларнинг қалбида навбаҳор ҳарорати борлигини сезаман. Борлиқни уларнинг нафаси илитсин. Қалбини яратувчилик, гўзаллик ҳисси энтиктирган инсонлар кўпаяверсин. Шундай одамлари бисёр юртининг гуллаб яшнаши муқаррар.

Йўлдош ЭШМУРОДОВ,
Тошкент сиёсатшунослик ва бошқарув институтининг тингловчиси.

ҚОРАЛАНГАН ИСРОИЛНИНГ ЯРҚИРОҚ ҚИРРАЛАРИ

ЎРТА ОСИЁ ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ВА ЛОЙИҲА-АНДОЗАЛАШ ИНСТИТУТИ РАҲБАРИ, РОССИЯ МУҲАНДИСЛИК АКАДЕМИЯСИНИНГ АКАДЕМИК МАСЛАҲАТЧИСИ, ТЕХНИКА ФАНЛАРИ ДОКТОРИ ҲИДОЯТ САЛОМОВНИНГ МУЛОҲАЗАЛАРИ

Мен ўтган йилнинг декабрь ойида Исроилда бўлдим. 12 кун мобайнида Тель-Авив, Бейтшемеш, Хайфа, Наҳария, Акко, Афулла ва Қуддус шаҳарларини томоша қилдим. Озиқ-овқат саноати корхоналари, жумладан ёғ-экстракция ва консерва заводлари, маргарин ва майонез ишлаб чиқариш корхонаси, гўшт комбинати, дунёга донғи кетган қорамол наслчилиги ҳамда сутчилик фермаларининг ишлари билан танишдим. Бу ғоят фойдали сафар учун унинг ташаббускори ва ҳомийси — «Эйнаб Трейд энд Инвестмент ЛТД» фирмасининг тижорат масалалари бўйича раҳбари жаноб Борис Кузинецдан беҳад миннатдорман. Барча ҳаражатларни мазкур фирма ўз зиммасига олди.

Мутахассис сифатида мени ёғ-экстракция заводининг ибратли ишлари ниҳоятда қизиқтирди. Ушбу корхона Хайфа шаҳридан 20 километр узоқликда жойлашган бўлиб, у «Милуот» бирлашмасига тегишли экан. Бу ерда ҳар йили 50 минг тоннадан зиёд чигит, соя ва рапс қайта ишланади. Исроилда сув танқис бўлганлиги боис оби ҳаёт кўп талаб этадиган ўсимликларни ўстириш давлат томонидан чегараланган. Барча экинлар, шу жумладан, ғўза томчилаб суғорилишига қарамасдан пахта майдонлари йилдан-йилга қисқармоқда. Чунончи, икки йил муқаддам 150 минг тонна оқ олтин етиштирилган бўлса, 1991 йилда бу кўрсаткич 50 минг тоннани ташкил этди. Жорий йилда эса 30 минг тонна хом ашё саранжомлаш назарда тутилаяпти. Шунинг учун завод уни асосан четдан харид қилмоқда. Айни пайтда ҳар томонлама мукаммал, иқтисодий жиҳатдан фойдали технология ва ускуналарни хорижга сотиш йўллари изланаётир.

Корхонада ҳар тонна чигитдан ўрта ҳисобда 60 килограмм момиқ, 170 килограмм ёғ, 370 килограмм чигит қобиғи, 190 килограмм кунжара ва 190 килограмм оқсилли ун олинади. Яъни шунча миқдордаги чигитни қайта ишлаш жараёнида атиги 20 килограмм хом ашё йўқотиладики, мутаносиблик даражаси 2 фоизга тенг.

Хўш, бизнинг корхоналарда аҳвол қандай? Жумҳуриятимизда 1990 йил якунига кўра, бир тонна чигитни қайта ишлашда 70,3 килограмм, жами 183.195 тонна хом ашё бой берилган. Агар мутаносибсизлик 7,03 фоизни эмас, балки Исроилда бўлгани каби 2 фоизни ташкил этганда эди, 131.077 тонна қўшимча маҳсулотга эга бўлардик. Бу борада «устаси фаранг» корхоналаримиз ҳам йўқ эмас. Масалан, ўша йили Бухоро ёғ-экстракция заводида 7.600 тонна (8,12 фоиз), Намангандаги корхонада эса 9.117 тонна (8,02) чигит чиқиндига чиқариб юборилган.

Хўжасизлик фақат шундан иборатми?

Мен «Милуот» заводи атрофида кунжара ёки чигит қобиғини елкасига ортиб келаётган биронта ишчини ёки шу муносабат билан қолдирилган изни кўрмадим. (Алҳазар, исроиллик дўстларим бу сўзларимни эшитишмасин!).

Тўғри, биздаги ёғ-экстракция заводларида ишловчиларнинг ойлик маошлари кам. Шунинг учун бола-чақани боқиш мақсадида мол сақлайдилар, уларни ем билан таъминлаш учун эса қандай қилиб бўлса-да, корхонадан кунжара олиб чиқиш йўлларини қидиришади. Бундай қинғирликларнинг олдини олишнинг омили битта: ишчиларнинг моддий аҳволини яхшилаш, уларнинг маошини ошириш керак.

Исроил технологияси бўйича бир тонна чигитни қайта ишлаш жараёнида 3—3,5 килограмм бензин йўқотилади. Бизда 1990 йилда бу кўрсаткич 9,6 килограмм бўлган. Ёки ҳаммаси бўлиб 22.204 тонна ёнилғи осмонга совурилган. Сабаби нафақат технологиянинг мукаммал эмаслигида, балки ускуналарнинг қўполлигидаю мутахассисларнинг малакаси пастлигида. Агар биз исроилликлар каби хом ашёни қайта ишлаганимизда йилига 17.355 тонна тоза бензинни иқтисод қилган бўлардик.

Ёғ-мой комбинатларида қора мойдан оқланган ёғ олиш даражаси асосий кўрсаткич ҳисобланади. Исроилда унинг ҳар тоннасидан 940 килограмм маҳсулот ишлаб чиқарилади. Ўзбекистонда 1990 йили ўрта ҳисобда 869,2 килограмм ёғ олинган. Бунинг 6,5 фоизигина олий навни ташкил этади. Хорижда эса бу кўрсаткич 100 фоизга тенг.

Ғўзанинг биологик хусусиятларидан бири шуки, унинг томири ва чигитида ўсимликни муҳофаза қилувчи госсипол деган заҳарли модда синтез қилинади. Кунжара таркибида ана шу заҳри қотилнинг миқдори давлат стандарти бўйича 0,02 фоиздан ортиқ бўлмаслиги керак. Чорвачилик мутахассислари бунга алоҳида эътибор берадилар. Акс ҳолда қорамол ва қўйларнинг нобуд бўлиши ҳеч гап эмас. Шуниси ғалатики, Исроил ёғ-экстракция заводида 0,06—0,08 фоиз госсиполли кунжара чорваларга бемалол сотилаверади. Бу ҳол мени ғоят қизиқтириб қўйди. Сабабини кейинроқ билдим. Ушбу мамлакатда ҳар сигирга бир кеча-кундузда 53 килограмм 19 грамм озуқа бирлигида тўйимли ем-хашак бериладики, унинг атиги 5,5 фоизини чигит маҳсулотлари ташкил этади. Шунинг учун госсипол таъсири сезилмас экан.

Исроиллик мутахассислар менга чигит камлиги боис бултур оз миқдорда оқсилли ун ишлаб чиқарганликларини, барисини чет давлатларга экспорт қилганликларини айтишди. Бу ерда ҳар тоннаси 600 доллар турар экан. Агар жумҳуриятдаги 2.605.935 тонна чигитни шу услубда қайта ишлаганимизда борми, жами 595.127 тонна оқсилли унга эгалик қилардик. Албатта, бунга эришиш учун кўп йил керак. Лекин хайрли ишни қачондир бошлаш лозим-ку.

Энди маргарин ишлаб чиқариш тўғрисида. Бундай завод «Тельма» фирмасига қарайди. Корхонада бир неча хил неъмат, шу жумладан майонез тайёрланишидан ташқари шоколад, печенье ва қандолатли маҳсулотлар ишлаб чиқарилади. Маргарин қотган ва юмшоқ ҳолда қадоқланади. Иккаласи мазаси жиҳатидан сариёғимиздан қолишмайди: нонга суртиб ейиш учун тавсия этилади. Чунки таркиби шифобахш гиёҳлару шоколад кукуни билан бойитилган. Яна бир ибратли жиҳат. 750 килограмм ёғдан бир тонна маргарин ишлаб чиқарилади. Майонез ҳажми эса ундан икки баравар кўп. Исроиллик мутахассислар келажакда аҳолига ёғ ўрнига маргарин маҳсулотлари етказиб беришни маъқул кўришаяпти. Бу нафақат иқтисодий жиҳатдан, балки соғлиқни сақлаш нуқтаи назаридан ҳам тўғри йўналишдир.

Шулардан келиб чиқиб, жумҳуриятимизда ёғ-мой ишлаб чиқаришнинг истиқболи, тармоқни такомиллаштириш муаммолари хусусида фикр юритайлик.

Ўтган йили Исроил технологияси бўйича ишлайдиган дастлабки заводни Бухорода қуриш тўғрисида «Эйнаб Трейд энд Инвестмент ЛТД» фирмаси билан шартнома имзоланди. Бу корхона узоғи билан 1,5 йил ичида тикланади. Унинг биринчи навбати битгач, 50 минг тонна чигитни қайта ишлаш мумкин. Натижада ҳар йили 2.500 тонна чигит, 32,5 тонна бензин иқтисод қилинади. Устига устак, қўшимча 601,8 тонна оқланган ёғ олинади. Фақат шугина эмас. Исроилда бир тонна чигитни қайта ишлаш жараёнида биздагига нисбатан 30 киловатт-соат электр қуввати кам сарфланади. Демак, янги заводда йилига 1,5 миллион киловват-соат электр қуввати тежалади. Жумҳуриятимизда ана шу манбанинг танқислиги назарда тутилса, бу кони фойдадир.

Мавжуд ёғ-экстракция заводи 1953 йили Бухоронинг қоқ ўртасида, Файзиобод обидаси ёнида қурилганди. Чиқадиган чанглар бу қадимий бино латофатини кўримсизлантирибгина қолмасдан, атроф муҳитини ифлослантирарди. Шу боис неча йиллардан буён уни шаҳар ташқарисига кўчириш масаласи кўндаланг қўйилиб келар, лекин муаммо ўз ечимини топмаётган эди. Исроил технологияси аввало ана шу камчиликларга барҳам беради, иккинчидан, маргарин ва майонез ишлаб чиқариш ҳажми 25 фоиз ошади.

Янги технологияни эски заводларни маргарин ишлаб чиқаришга мослаштириш вазифасини ечиш билан биргаликда жорий этиш керак. Бу истиқболдаги энг тўғри йўлдир. Шунда вақтдан ютамиз, соҳани ўз даврини ўтаб бўлган, ямалавериб бутун жойи қолмаган технологик жараён ва ускуналардан аста-секин тозалашга эришамиз. Муҳими — исроилча усулда олинадиган маҳсулот дунё бозори талабларига жавоб берадики, уни экспорт қилиш эвазига катта фойда қўлга киритилади.

САМАРҚАНДДАН ХАБАРЛАР

САВДО ВАКОЛАТХОНАСИ ОЧИЛДИ

САМАРҚАНД. Ўзбекистон — АҚШ савдо ва маданий алоқалар корпорациясининг ваколатхонаси очилди.

СОБИҚ марказга тобелик даврида чет давлатлар билан савдо-сотиқ қилиш у ёқда турсин, бирор мутахассиснинг 3—4 кунга хорижга чиқиб келиши учун Москвадан бўладиган рухсатни интиқлик билан кутиларди. Мана энди Ўзбекистон мустақил бўлгач, тўғридан-тўғри муносабат ўрнатишга имкон туғилди. Америка Қўшма Штатлари билан олди-берди қилувчи Бухоро, Қашқадарё, Самарқанд вилоятлари корхоналари, хўжаликлари бундан кейин ишларини корпорациянинг Самарқанд ваколатхонаси орқали битиришади. Ҳозир Самарқанддан хорижга қоракўл, пилла, шойи, алюмин идишлар жўнатилаяпти. Ўрнига кундалик эҳтиёжга зарур моллар олинади.

«УЧҚУН» КЕНГАЙМОҚДА

ХАТИРЧИ. Маҳаллий саноат корхонаси қошида аҳолига хизмат кўрсатадиган «Учқун» цехи очилди.

ИШБИЛАРМОН Ориф Норқулов аввал жой ҳозирлади, дастгоҳлар ўрнатди. Сўнг усталарни ишга таклиф қилди. Тайёрланаётган бешик, беланчак, сандиқ, дераза сим тўсиқлари аҳолига манзур бўлаяпти.

Ҳозир Ориф ака «Учқун»ни кенгайтиришни режалаштирмоқда. Яқин атрофдаги жамоа хўжалигидан 3 гектар ер олди. Деҳқончилик ва чорвачиликни ҳам йўлга қўймоқчи. Қишлоқда тўқувчилик цехини очиш ниятида.

Хуросонда бир дарвоза бор

САМАРҚАНДДА Эрон маданий маркази ташкил этилгач, ўз миллий қадриятлари, урф-одатлари ва санъат турларини тиклаш ниятини қалбларига жо қилганлар сони ортиб бормоқда. Форс тилига бўлган қизиқиш нафақат эронийлар, балки турли миллат вакилларини ҳам бу ерда иш бошлаган курсларга олиб келмоқда.

Ҳалима Сафтарова олиб бораётган дарслардан барча мамнун. Чунки бу ерда қардош эл тарихи ва маданияти ҳақида ҳам маълумотлар олиш мумкин. Марказ аъзолари ўтказаётган турли хайрли тадбирлар диққатга сазовор. Бу ерда ташкил этилган «Навбаҳор» санъаткорлар дастаси қатнашчилари қариялар уйларида, шифохоналар ва корхоналарда мароқли учрашувлар ўтказмоқдалар. «Совганд», «Эрон», «Мезанам фарёд» халқ классик қўшиқларини қалбларга етказаётган Сафия Сафтарова истеъдоди камол топаётган ёшлардан. Саиджамол Жаводов, Комил Шарипов, Саид Сафоев каби санъаткорлар яратган мусиқий пардалар қардош миллат анъаналаридан сўзлаб, унинг ихлосмандларини ортирмоқда. Ўтказилаётган тадбирларда ўзбек, тожик, рус ва бошқа миллат санъаткорлари, шоиру ёзувчилари ҳам қатнашаётганлари қувончлидир. Хайрли ишнинг қаноти бўлади, дейдилар. Шу сабабдан Тошкентнинг Халқлар дўстлиги саройи, Самарқанд, Бухоро, Панжикент, Душанбе каби азим шаҳарларда уюштирилган учрашувлар қалбларни янада яқинлаштирмоқда. Зеро, бу қалблар азал-азалдан яқиндир, сирдош ва наводошдир. Бу оралиқ йўлда ҳазрат Навоийнинг муборак излари бор, муҳтарам Жомийнинг ўлмас сўзлари бор. Эндиликда Самарқанддан чиққан йўловчи учун Хуросоннинг дарвозаси очиқ. Машҳаддан келаётган поезд қадим Шош бағрига бесўроқ кириб келгусидир.

Маъмур НАЗАР,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТДА: Сафия Сафтарова куйламоқда.

Муаллиф олган сурат.

Сиз нима дейсиз?

СУТДАН ОҒЗИ КУЙГАН...

Яқинда бир қўшним билан суҳбатлашиб ўтирардик. Мавзу ҳозирги ёшлар ахлоқ-одобига кўчганда у беихтиёр куйиниб гапира кетди: «Уйда телевизор қўйишга юрагим безиллаб қолган. Уч болам бор. Каттаси тўққиз яшар. Улар «Ўзбекистоннинг биринчи программасидан бошқасини қўйдирмайсиз, Москваниям лоақал онда-сонда кўрайликда» деб мендан хафа бўлишади. Кошки уларга кўнглимдаги гапларни айтолсам. Негаки, бешарм хатти-ҳаракатлару бетайин хаёсиз ҳолатлар суратга олинган кўрсатувлар (айниқса Москва телевидениясида) ҳозир жуда кўпайиб кетди. Нафақат фарзандларим, ҳатто рафиқам олдида ҳам бир неча бор ноқулай аҳволга тушиб қолганим учун уйда «Тошкентнинг биринчи программасини кўрамиз» деб оёқ тираб туриб оламан. Сутдан оғзимиз кўп куйди...»

Қўшним минг карра ҳақ. Қайси биримиз унинг ҳолига тушмаганмизу ён-атрофимизда ойнаи жаҳонга термулиб ўтирганлар олдида уялиб ўзимизни ноқулай сезмаганмиз? Хитойликлар фоҳишабозликни тарғиб этганларга ўлим жазосини қўллашга аҳд этишгани беҳуда эмаслигига яна бир бор амин бўлдим.

Ҳақиқатдан ҳам кейинги пайтларда шундай манзараларга тез-тез дуч келаётирмиз. 25 январь куни Москванинг «Орбита-4» программаси орқали соат 21.30 да намойиш қилинган «Бирдай аёл» номли ёки 29 январда Тошкент вақти билан соат 21.45 да шу канал орқали берилган «Почтачи икки марта қўнғироқ чалади» номли бадиий фильмларни олайлик. Мазкур киноларда эркак билан аёл ўртасида бўладиган пинҳоний муносабатлар шу даражада бепарда ҳавола қилинганки мусулмончиликдан озгина бўлса-да хабардор одамнинг эти жунжикади. Ҳатто Москвадан бериладиган оддий бир совун рекламасида ҳам яланғоч аёл қомати бир лаҳза кўрсатиб кетилади. Концертларию ғарбликларга тақлид қилиб суратга олинган киноларини-ку айтмаса ҳам бўлади.

Ҳозир юқори синф ўқувчилари ва ўспиринларнинг видеозалларга пинҳона ёки ошкора қатнови ҳам бир-икки йил аввалгидек эмас. Чунки ҳафтанинг деярли ҳар бир куни ойнаи жаҳонда уларни «қаноатлантирадиган» битта (баъзан 2-3та) кино бор, қолаверса «кабелли телевидение» ҳам «хизматда».

Бир донишманд «Тан жароҳатидан қалб жароҳати юз чандон оғир» деб айтган экан. Биз эса кейинги пайтларда нуқул иқтисодий таназзул ҳақида ёзиб ҳам, гапириб ҳам чарчамаяпмиз. Бир кун келиб бугунги турмуш қийинчиликлари унутилиб кетади, лекин маънавий жароҳатлар-чи?

Тошкент шаҳар жамоат транспортида чўнтаккесарлар ҳамон бемалол юришибди (милиция улар «фаолияти»га чек қўйишга қодир эмас, акс ҳолда чўнтаккесарлар кўпайиш ўрнига камайган бўлур эди). Жиноятчилик кун сайин ўсиб кетаяпти — одамлар жон ҳовучлаб қанча пулга бўлсаям майли, деб темир эшик қидириб юришибди, қиз-жувонлар тилла тақинчоғи билан кўчага чиқмай қўйганларига анча бўлди... Қисқаси, зўравонлик, талончилик, шафқатсизлик ҳар дақиқада таҳдид солиб турибди. Ишончим комил — бу балоларда ўша «ажабтовур» киноларнинг ҳам ҳиссаси катта.

Москва программалари Ўзбекистонда кўрсатилмаслиги керак, деган фикрдан йироқмиз, лекин нимадир қилиш, бирон-бир чорасини топиш зарур. Чунки кўнгил бекорга безовта бўлмайди. Азиз муштарий, Сиз бунга нима дейсиз?

Шуҳрат ТУЛҚИН ўғли,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИХТИРО

ШАҲРИСАБЗ. «Гулистон» давлат хўжалиги мутахассислари пиёзни саралайдиган мослама яратишди.

ДАСТГОҲ синовдан ўтди. Янги келтирилган ёки омборда сақланаётган маҳсулотни бир зумда саралайди. Қўл меҳнатини енгиллатади. Ихтирочилар эътироф этишларича, дастгоҳ кўплаб ишлаб чиқарилса, мавсумда сараловчиларни жалб қилишга ҳожат қолмайди.

ТАБРИК

Меҳрибон, ғамхўр дўстимиз!

Саҳрода учган бўз қушлар
Гулнинг қадрини не билсин? —

деганларидек, ўз хонадонида қулайлик, намунали меҳнат ва дам олишга имконият яратишни билмаганлар бошқаларнинг кўнгил осойишталиги йўлида қайғурармиди?

Қадрли Мамасиддиқ ака Қодиров! Сизнинг таваллуд кунингизда ушбу табрикномамизни юқоридаги изҳори дил билан бошлаганимизнинг сабаби жиддий: Сиз, районимиз матлубот уюшмаси касаба комитетининг раиси, кооперация ходимлари меҳнати, соғлиғини муҳофаза қилишда, дам олишларини ташкил этишда, маданий-маиший шароитларини яхшилашда жонкуяр, тадбиркор, бошлаган ишларининг охири бахайр раҳбарсиз. Ўз ҳаётидан мамнун инсонлар бошқаларга ҳам самимият, яхшилик улашадилар.

Районимиз аҳолиси ўртасида ибратли, савобли тадбирларни амалга ошираётган барча ходимларимиз Сиздек меҳрибон, ғамхўр дўстга аввало сиҳат-саломатлик, оилангизга хотиржамлик тилайдилар.

Аллоҳ таоло дилингизни яхши ниятлар нури-ла бир умр мунаввар этсин.

Олтнариқ район матлубот уюшмаси бошқаруви.

Инсон ва қонун

МАБОДО ЖИННИ ЭМАСМИСИЗ?

ЁКИ АВТОНАЗОРАТЧИГА ЁҚМАГАН ҲАЙДОВЧИНИ ЖАЗОЛАШНИНГ АНДИЖОНЧА ТАЖРИБАСИ ҲАҚИДА

АДҲАМЖОН Марҳамат районида яшайди. У уйига келган меҳмонларни Андижон шаҳрига ташлаб қайтаётган эди, йўлда Давлат автомабиль назорати қароргоҳида тўхтатишди. Ўзини Абдуллаев деб таништирган назоратчи ҳайдовчи ҳужжатларининг авра-астарини ағдариб текширди. Адҳамжон миқ этмай тураверди, чунки ҳужжатларида камчилик жойи йўқ, бунинг устига, йўл ҳаракати қоидасини бузмади.

Ҳайдовчининг «гердайиб» туриши автоназоратчига ёқмади чамаси, тезда ҳужжатларини қайтариб бергиси келмай, бирпас турди. Сўнг:

— Қани, «хуу» денг-чи, — буюрди ҳайдовчига.

Ҳайдовчи унинг тумшуғи тагига оғзини яқинлаштириб «хух» деди.

— Ие, мастсиз-ку! — деди худди ҳайдовчининг асабларини синамоқчидай унинг кўзларига тикилиб.

Адҳамжон энди бир сесканиб тушди. Беихтиёр миясига «ўт балосидан, сув балосидан, тухмат балосидан ўзинг асрагин!» деган хикмат келди. Дарров ўзини тутиб олди: «эгнида лейтенант погонли форма кийган расмий одам туҳмат қилишгача бормасов?»

Янглишган экан. Автоназоротчи «Сиз ичгансиз» деган «аҳди»да туриб олди. У деса у дейди, бу деса бу дейди, хуллас...

Редакцияга шикоят хатида ёзилишича, ниҳоят, автоназоратчи ҳайдовчига «ихлос қилинг!» дебди. Ҳайдовчи «ихлос» учун чўнтагидаги бор пули — 34 сўмни узатса, «кам бу, 200сўм берасиз» деган муомалани эшитибди.

Дарҳол изоҳлаб қўяй: бу — қуруқ гап, исботлаб бўлмайди. Бундай гап бўлганми, йўқми — ҳар иккивининг виждонига ҳавола. Бироқ...

Автоназоратчи Абдуллаев Равшан ҳайдовчи Сулаймонов Адҳамжонни вилоят наркологик диспансерига тиббиёт экспертизасидан ўтказиш учун олиб боргани ва у ерда Сулаймоновнинг спиртли ичимлик ичмагани тўғрисида хулоса берилгани аниқ.

Хулоса ҳам қизиқроқ: «алкогол ичгани аниқланмади, лекин функционал чекиниш бор, **эҳтимол** наша чеккандир» (?).

«Эҳтимол» сўзининг тагига атайлаб чиздим. Чунки Адҳамжонни ҳамма балога гирифтор қилган, аниқроғи, уч кун руҳий касалликлар шифохонасига қамаб қўйган куч худди мана шу биргина сўзда. Эҳтимол чекмагандир?

Ҳа, у наша ҳам чекмаган экан. Бу хулоса расмий ҳужжатларда қайд қилинган. Лекин...

Уч кун «жиннихона»да ётгани — аниқ!

Ана энди, ҳурматли муштарийлар, кўз олдингизга келтиринг: сиз ким бўлишингиздан қатъий назар, машина рулини бошқаргнингизда—ҳайдовчисиз. Бошқа ҳечким! Ва автоназоратчига бўйсунишга мажбурсиз. У сизни — ароқ ичмаган ва руҳий соғлом одамни хоҳласа наркология диспансерига олиб боради, хоҳласа жиннихонага ётқизиб қўяверади. Энг қизиғи, аянчли ва ачинарлиси, автоназоратчининг бу ҳатти-ҳаракатлари тўғри, унда ҳеч қандай ноқонунийлик йўқ. Ҳа, ҳа, ишонаверинг: ҳаммаси қонуний! Демак, сизнинг, яъни бизнинг — ҳар биримизнинг автоназоратчи истаги билан мажбурий «қонуний» жинни бўлиб қолишимиз ва ўн кунгача руҳий касаллар орасида сақланишимиз ҳеч гап эмас экан. Туф-туф, худонинг ўзи асрасин! Ҳа, худо асрамаса, қонун асрай олмас экан бундай балодан. Нега «ўн кун» дейсизми?

— Гиёванд моддалар истеъмол қилганми-йўқлигини аниқлаш учун ўн кун керак бўлади ва гумондорни шунча кун ушлаб туришга рухсат этилади, — дейди Андижон вилоят руҳий сиҳатни муҳофаза қилиш марказининг бош шифокори М. Юсупов. — У воқеадан хабарим бор, ҳайдовчини акаси билан бирга шаҳар прокурори келиб олиб кетганди шекилли.

Адҳамжоннинг яхшики акаси, акасининг прокурор таниши бор экан, бўлмасам, ўн кун ётиб балки ростдан ҳам у ердан «гумон қилинган» касални орттириб чиқармиди...

Бу воқеа 1990 йил 25 мартда рўй берган. Бугун нега у эсга тушиб қолди? «Яқинда машинада кетаётиб ўша автоназоратчини яна йўлда кўриб қолиб ярам янгиланди, — деб ёзади Адҳамжон. — У ҳамон ўша ишида ишлаб юрибди, юлдузи биттага ортибди — катта лейтенант».

Андижон вилоят Давлат автомобиль инспекциясининг бошлиғи С. Матқобулов бу воқеани эслади, материаллар Ички ишлар бошқармасида эканини айтди. Автоназоратчи Р. Абдуллаев меҳнат таътилида экан, учрашолмадик. Бошқармада эса материаллар шаҳар прокуратурасида ёниб кетганини (Андижонда 1991 йил баҳоридаги воқеаларда), ундан ҳеч қанақа нусха қолмаганини маълум қилишдан нарига ўтолмадилар.

Яшасин ёнғин!

— Ўзингиз ўйлаб кўринг, — дейди вилоят Ички ишлар бошқармаси бошлиғи Б. Парпиев. — Агар автоназоратчи наркология диспансерида ҳайдовчига берилган хулосадан кейин уни наша чеккан-чекмаганини текшириш учун руҳий касалликлар шифохонасига олиб бормасаю, ҳайдовчи йўлда бирон фалокатни келтириб чиқарса — автоназоратчи айбдор бўлармиди?

Тўғри савол, шундай эмасми?

Тўғри. Шунинг учун боя айтдим: худонинг ўзи асрасин бунақа автоназоратчининг қўлига тушиб қолишдан. Қонун эса...мажбурий «жинни» бўлишдан асролмас экан!

Наҳотки шу рост бўлса! Ҳайдовчи Сулаймонов маст ҳам эмас, наша ҳам чекмаган бўлиб чиқди. Унга аввал бошдаёқ нотўғри «диагноз» қўйган, уч кун руҳий касалликлар шифохонасида қамалиб ётишига сабаб бўлган автоназоратчи жазоланиши керакми ё йўқ?

Ҳабибулла ОЛИМЖОН.

«ЎЗИНГ УЧУН ЎЛ, ЕТИМ»

Бу мақол бугунги куннинг шиорига айланди. У рўзномаю ойномаларни ҳам четлаб ўтмаётир.

Ромитан районида нашр этиладиган «Дўстлик байроғи» рўзномасида сиёсий шов-шувлар энди камроқ бериладиган бўлди. Сиёсат билан қорин тўймаслигини ромитанлик журналистлар англаб етишди. Шу мақсадда рўзнома қошида «Дўстлик» ижодий бирлашмаси иш бошлади. Бирлашма ходимлари таржимонлик билан шуғулланадилар, илғор хўжаликларнинг тажрибаларини нақд пул эвазига оммалаштирадилар, керак бўлса, кўрик-танлов, тўй-томошалар учун сценарий ҳам ёзадилар. Начора, «Замон сенга боқмаса, сен замонга боқ» дейишади-ку.

М. МАРДИЕВ.

«Халқ сўзи» аралашгач...

«ҚОНУН КИМГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ?»

(1991 ЙИЛ 25 ЯНВАРЬ, 7 СЕНТЯБРЬ).

ЮҚОРИДАГИ сарлавҳали мақолаларда Ҳамза район ижроия комитети томонидан шаҳар ижроия комитети ходими Матвиенкога берилган ноқонуний квартирага (3-қаватда) у 6 ой бўш ётгач, 9-қаватдаги худди шундай квартирада истиқомат қилувчи кўп болали Тўраевлар оиласи ноқонуний кўчиб тушгани баён этилган эди. Иккинчи мақолада шаҳар ижроқўмидан келган жавобда Матвиенконинг ноқонуний ҳатти-ҳаракатига ҳеч қандай муносабат билдирилмагани таъкидланган.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг турар-жой бошқармаси бошлиғи М. Мусаевдан 8 январь 1992 йил санаси билан яна жавоб хати олдик. Унда шундай дейилади:

«Бошқарма маълум қиладики, Ленин район кенгаши ижроия комитетининг 1991 йил 19 декабрдаги қарори билан Пирмуҳамедов кўчаси 3-уйдаги 42-квартира М. Тўраева оиласига бириктилди.

Аризачининг илтимоси қондирилди.

1989 йил 3 июлда К. А. Матвиенко оиласига ёзилган 077306 номерли ордер бекор қилинди.

Бу ҳақда аризачига ёзма хабар жўнатилди».

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳақиқат ярим бўлса-да, қарор топибди. Лекин нега у бутун эмас? Бутун бошли беш хонали квартирани сохта маълумотномалар орқали ноқонуний олган шаҳар ижроия комитети масъул ходими Матвиенкога қандай жазо берилди? Умуман, у бундай қилмиши учун жазоландими? Биз савол билан олдинги мақолада шаҳар ижроия комитети раиси О. Асқаровга мурожаат қилган эдик, кўриб турибсизки, жавоб ололмадик. Энди шаҳар ҳокими ўртоқ Фозилбековдан шу саволга жавоб олишга ёрдам беришларини сўраймиз.

Замона зайли

ТАБИБНИ ПАСТ ДАРҒОМДАН ТОПАСИЗ

— Ўтган йили 16 декабрь куни радиоэшиттиришлардан бири диққатимни тортди. Унда ўт халтасидан тош олинган беморнинг гапи эшиттирилаётган экан, — деб сўз бошлади Тошкент шаҳар Абу Али ибн Сино кўчаси 23-уйда яшовчи Комилахон Аҳмедова.

— Мен ҳам ўша табибни излаб 20 декабрь куни Самарқанд вилоятига отландим. Паст Дарғом районидаги 24-ўрта мактабдан табибни топдим. У киши бизларга ёрдам қўлини чўзди. Менинг ўт пуфагимдан 16 соат давомида 2—3 см. катталикдаги бир неча майда тошлар ва қумлар тушганини кўриб табибни қучиб олдим. «Менинг ўғлим 2 та эди, энди сиз билан учта бўлдинглар» — дедим кўзимдан ёш тирқираб. Ҳақиқатда эса мен 1946 йилдан бери ўт пуфаги касали билан азобланиб келар эдим. Пойтахтдаги дўхтирларга мурожаат қилганимда, улар фақат операция қиламиз, дейишганди. Гапнинг рости мен мулла, табиб, эшонларга ишонмас эдим, лекин Мардонжоннинг номини эшитгач, нимагадир унга сиртдан ихлос қилдим. Шу сабабли бўлса керак, дарддан фориғ бўлдим.

Биз Мардон Бекмуродовнинг уйида бўлган вақтимизда «таклиф ва мулоҳазалар дафтари»ни диққат билан ўқиб чиқдик. Дафтарда жумҳуриятимизнинг турли бурчакларидан келиб, Мардондан шифо топганларнинг қалб сўзлари ёзилган экан.

«Ҳурматли Мардон ака, Сизнинг педагогликдан ташқари нодир касб эгаси эканлигингизни ўз кўзимиз билан кўрдик. Сизга миннатдорчилигимни қандай билдиришга ожизман»... «илоё қўлингиз дард кўрмасин...» каби миннатдорчилик билдирганлар орасида Самарқанд районининг Раванак қишлоғида яшовчи Феруза Дониёрова, Андижон вилояти Жалолқудуқ райо[illegible] Оламушук қишлоғидан қаҳрамон она, Х. Турғунова, Сурхондарё вилояти Жарқўрғон район «Коммунизм» жамоа хўжалигидан Йўлдош Тилобов, Навоий ноҳияси «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалигидан С. Тоҳирова, Роҳила Ҳудойқулова ва яна кўплаб кишилар бор экан.

— Мен бир йилдан бери шу касбни қилаётирман, 26 хил касалликни даволай олишим мумкин: буйрак ва ўт пуфагида тоши борларни, 12 бармоқли ичак ва ошқозон ярасини, қанд ва бовосил каби хасталарни даволайман, — дейди Мардонжон ўз муолажалари борасида.

— Ҳозиргача 200 дан ортиқ бемор дарддан фориғ бўлишди. Менинг дори-дармонларим асосан тоғ ўтларидан иборат. Саратон ва мезон ойларида тоққа чиқиб гиёҳлар териб келиб, дори тайёрлайман. Беморларни даволашга уйим торлик қилиб қолаяпти, — деб камтарона сўзини тамомлади у.

Мардонжонга Паст Дарғом район кенгаши ва ижроия қўмитасидаги мутасаддилар ёрдам қўлларини чўзишларига ишонамиз. Ахир бунинг ҳам савоби бор. Одамлар орасида «аввали шифо», «ихлос қилсанг давоси чўпдан» деган гаплар юради. Қолаверса, олислардан умид билан келиб Мардонжондан шифо топиб кетаётган одамлар гувоҳ — табибнинг нияти холис, унинг изланишлари бесамар эмас.

Нарзулла БОТИРОВ.

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

«ЮГПРОММОНТАЖ» СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА!

«Югпроммонтаж» тресті ҚМД, ҚВД чизмаларини ишлаб чиқиш ҳамда қуйидаги қурилиш металл конструкцияларини тайёрлаб бериш учун буюртмалар қабул қилади:

— устунлар;

— фермалар;

— ригеллар;

— кўтаргич (кран) ости тўсинлари;

— ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларига мўлжалланган бинолар;

— савдо расталари, чодирлар, дўконлар ва шийпонлар;

— сув, нефть маҳсулотлари, эритгичлар сақлаш учун 1-30 м. куб ҳажмдаги металл идишлар;

— занглаймайдиган ва зирхланган қора пўлатдан тайёрланган оқава тозалагичлар.

Буюртмалар ўзаро манфаатли шартларда буюртмачининг ашёсидан тайёрланади.

Мурожаат учун манзил: **706800, Навоий вилояти, Навоий шаҳри, «Югпроммонтаж» тресті.**

Телефонлар: **6-84-83, 3-03-21, 6-44-40, 6-47-45.**

Телетайп: **108711 Волна.**

Телефакс: **43600 – 30790.**

Эсингизда бўлсин:

«ЮГПРОММОНТАЖ»—ИШОНЧЛИ ҲАМКОР!

Тиббиёт ва микробиология саноати кимё технологияси илмий тадқиқот институтининг жамоаси лаборатория мудири, Беруний номидаги республика давлат мукофоти совриндори, техника фанлари доктори

Карим Олимович СОБИРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик изҳор қилади.

«Узпищепром» концерни жамоаси ҳуқуқий бўлим бошлиғи М. М. Раҳимбердиевага отаси

Мирҳоди МИРОДИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

БОШ МУҲАРРИР Аҳмаджон МУХТОРОВ.

МУАССИС: Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП Тошкент шаҳри Ленинград кўчаси, 19-уй

Телефонлар: 32-07-94, 33-07-48, 33-10-60. Эълонлар бўлими: 32-09-25.

Индекс: 64608. Буюртма № 217. 100000 нусхада чоп этилади.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. Тошкент шаҳри 700083, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди: 20.30.